

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK
legjutányosabb számítással, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 105. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NÉPTANITÓKNAK,
ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

A vármegye.

Az első magyar nemzeti király felséges gondolata: a vármegye, századokon át megőrizte sajátosságosan nemzeti vonását, specifikus magyar mivoltát. Ma sem hasonlít ez sem az angol kauntihez (County), vagy schireshez, sem a francia departmán-hoz (departement), annál kevésbé a porosz vagy nem tudom milyen német agyvelőben fogant Regirungs bezirkékhez, megmaradt tipikusan magyar intézménynek, csak hogy, míg keletkezése első századaiban inkább a népnek, alsóbb nemességnek volt védelmezője a hatalmas oligarchákkal szemben, addig a XV-ik századtól kezdve divatba jött beolvasztási kísérletek ellenében mindenkor megmaradt a független mutogató vasmaroknak, a szabad és független Magyarország erős védbástyájának, az alkotmányosság utolsó menedékvárána, amely elől még mindig szégyenszemmel kullogott vissza a nyílt erőszak, rejtett támadás s tisztelni tanulta a félelmes magyar jelszavakat, a „ne bántsd a magyart“, vagy a még nyomtatékosabb „eb ura fakó“-t.

Az ősi vármegye alatt nem csupán

az országnak közigazgatási kerületekre való széttagoltságát, adminisztratív beosztását kell tehát érteni. Sajátságosan hatalmas, nagy horderejű intézmény ez, mert a vármegye karaktere éppen azáltal domborodik ki, hogy nem csak kizárólagosan önkormányzati különítmény, nem is az állami omnipotencia gondolkodás nélkül való végrehajtó közege, de azzal, hogy megmaradt az ugynevezett politikai hatásköre is, a felirati kérvényezési jog mellett a törvénytelen adó beszedése s az ujonczállítás megtagadásának sarkalatos joga, reárákódott, hogy ugy mondjuk az *egyéniségnek* bizonyos zománca, bizonyos férfias karakter, szava nem egyszerű szó, de súlyos argumentum, a védelem, a dacz erős ökle, amely nyomot hagy, ahova csap, — éppen ezért a vármegye ma is olyan megbecsülhetlen garanciája a magyar alkotmánynak, a mint volt ezer esztendeje.

Mennyit döngették pedig már ezt a hatalmas erősséget, de csak gyengíteni tudták, porba dönteni nem. Kiallotta a hatalom, a nyers erőszak nyílt ostromát, titkos cselvetéseit, a fondorlatok, megkerülések száz és száz rejtett aknáját; lelkiismeretének az

erkölcsi narkotizálással, az etetéssel, itatással, megvesztegetéssel való elaltatását, de az ősi vármegye az utolsó pillanatban, mielőtt végkép megfoszhatták volna — férfui diszétől, felébredt, nem kellett több, csak hogy félálomban egyet rugjon hatalmas sarkantus czizmájával... Mint a kigyónak méregfogait, ugy szedegették el lassanként a vármegyéknek bölcs előrelátásból, önvédelemre oda készített fegyvereit... A nemzet a fegyveres ellenállhatásnak az egész világtörténelemben egyedül állott jogát önként eladta ama bizonyos — tál lencséért, a nélkül, hogy legalább a lencsét megkapta volna. Mézes szó, a császári trónról lemosolygó kegy, a donációk, a hatalmas borravaiók elkábitották, megszedítették még a legerősebb koponyát is, a magyar szolgává aljasult, ledobta ősi gunyáját, elfeledte nyelvét, rizs-porozta a haját, kendőzte a lelkiismeretét, de végkép még sem tudta elfeledni nagy nemzeti multját. Nem csak hogy felébredt, de most már talpra is állt, az élet, a haladás friss levegője csapta meg, feleszmélt, újjászületett. A vármegyéknek még el nem kobozott jogai, ezek az elavultnak,

TÁRCZA.

Tanunk csak egy pár vad virág...

Tanunk csak egy pár vad virág volt,
S egy árva csalogány,
Hogy azt a tilkot elsusogtuk
Azon az éjszakán.

Nem tudtak ők se róla semmit,
Hogy boldogok valánk;
A tiszta égről egy pár csillag
Mosolygott csak reánk.

A két kicsiny csillag az égen,
Mióta szét futott:
Mit szenvedek távol tőled,
Azt még te sem tudod.

Sokat beszélnek...

Sokat beszélnek rólam, néked
Kegyes szemforgatással,
Hogy elszakítsanak szívemtől,
S kössenek össze mással.

A mi gonoszság a világon:
Mindent nyakamba vetnek,
Csak egyről nem szól soha senki,
Hogy mennyire szeretlek.

BORSOS ISTVÁN.

A szép boszorkány.

(Egy boszorkányper adataiból)

Irta: Palaky István.

(Folytatás.)

Elhurezolták Andrást.

Harmadnapra azonban ugyanazon pandurokkal együtt kergette a híres Villám Danit. Kisült, hogy Villám Dani egy az Andráshoz feltűnően hasonló, de más ember.

— Ha az öcsém nem volna Beresényi uramnál tárogató, azt hinném, hogy ő az a Villám. De a mi családunkban nem volt még lökötő.

András Szemes körül szorongatta a lovas betyárt a pandurokkal. Örült düh vett rajta erőt megfogni azt az embert, a ki ő hozzá és az öcséséhez mer hasonlítani és ki így csúffá tette őt.

A hol most a vasúti sínek vannak, mocsaras hely terült el, melyben jó buvóhelye volt minden vadnak, még ha ember volt is.

A Balatonban végződő óriás mocsár ideiglenes tartózkodási helye volt a szomszéd Zala erdősegeiből vendégszereplésre átrándult betyároknak és buvó helye volt a somogyi betyárembereknek, a kik a társadalmi renddel ellenkezésbe jönnek.

András jól ismerte az egész óriás mocsarat, tudta, hol és merre lehet benne a Balatont megközelíteni, s ki tudta kerülni azokat a helyeket, a honnan nincs visszatér-

rés. De ismerte a környéken az embereket is, a kik előtt éppen olyan ismeretes volt a mocsár.

Erővel munkára hivatta tehát ezek egy részét, a kik aztán két-két fegyveres pandur kíséretében nyomultak a mocsár rengetegébe.

András maga ment egy olyan uton, a melyet a többi nem ismert.

Irányuk volt a mocsár közepéből felszálló füst, a hol a betyárok teljes biztonságban érezték magukat. Azon a helyen néhány fa kinlódott s körülötte elég terjedelmes térség volt, a hol a fádalmakat lehetett kipihenni s az ételt a szűrőkből feltálalni.

Azon a helyen lobogó tűz mellett ez alkalommal négy sors-, illetve pandur üldözött betyár volt. Iszogattak, eszegettek, de látszott, hogy még vártak valakit.

— Ez a Villám még bajba hoz bennünket, dörmögött egy nagybajuszu.

— Kivágja az magát.

— Elhiszem, de hátha ezen a nyomon az üldözők is utánna jöttek.

— Ne féltsd te őt. Egy kicsit még időzik a menyecskenél, aztán ide jön s át-megyünk a Bakonyba. Ki tudja mikor jöhetünk ismét erre?!

— De hallga... Jön már.

Távolról éles fütty hallatszott. Megszokott jele az érkezőknek.

tehát hasznavehetetlennek hitt régi módi puskák előkerültek a lomtárból. Gőgös ellenségeink mosolyogtak a furcsa fegyvereken, de nemsokára érezték, tapasztalták, hogy erős kezekben még a kapa, vagy inkább a kasza nyele is — elsül.

És csodálatos, a nemzeti lét hajnalhasadásával majdnem elkövetkezett a vármegyék örök alkonya. A mikor a régi nemesi világ letűnével megszűnt a vármegyék követküldési és visszahívási joga, áttértünk a demokrata népképviselői rendszerre, sokan a vármegye felesleges voltát hirdették. Akkor Kossuthnak, később a közigazgatás igazságügyi részének kiválasztásakor Andrassy Gyula erős öklének kellett lecsapnia a vármegye megvédelmezésére, így aztán beletört a tót csákány az ezredéves épületbe. (Tóth Vilmos 1871-iki belügyminiszter kísérlete) De azóta is folyton reng az az épület. A Szapáry lex két szakaszocskája ugyan legfeljebb csak egy kis ártatlan érvágás volt a vármegyén, Széll Kálmán azonban a vármegyei pénztárak és számvétségnek államosításával, a vármegyének már majdnem az életére került piszkált az operáló késével. Nem vágta el egészen, de idő kell hozzá, a míg ez a seb beheged. Annyi tény, hogy önállóságának, függetlenségének egyik legfontosabb biztosítékától, az ellenállhatóság leghathatósabb fegyverétől fosztatott meg ez által. Önmaga adta fel jogát, ezért kétséges, hogy visszacszerzi-e valaha? De még így is hatalmas védelmi eszközök maradtak a kezében. Van még erő is benne . . .

Lám, élet, elevenség pezseg ismét az öreg vármegyék megkopott zöld asztalainál. Szónoklatok zúgnak, mennydörögnek. Boeszkai, Tököli, Rákóczi, Kossuth, Deák szelleme tör elő a szónokok ajakán. Csak a kard és mente hiányzik, hogy a régi daliás idők fel-támadjanak.

A fütty áthasította a levegőt, minden oldalra távolról meg kellett azt hallani.

Minden oldalról a felzavart vizimadarak tömege kóválygott a levegőben.

Az üldözők kitartóan nyomultak a bizonytalanság elé.

— Azoknak talán vezetőik vannak — szólt aggódva a nagybajuszu, legyünk készen.

András alig volt 100 lépésnyire a buvóhelytől, a midőn a fütty elhangzott. Háta mögül jött az éles hang.

— Csak jöjj — dörmögte András — majd elbánok veled.

Nemsokára a sások mozgásából látta, hogy az alak egyenesen feléje csörtet. Majd egyszer egy fordulónál előre nyomult a sás s kilépett egy fegyveres alak.

Mind a kettő megdöbben, a midőn egymást megpillantotta. A betyár nyomban lekapta fegyverét és Andrásra tartotta.

— Dani! — kiáltott András — hát te vagy?

A mitől félt, a mitől remegett, csakugyan bekövetkezett. Felismerte a rablóban saját testvérét.

— Te sánta, te is üldözől?

András becsületes lelke undorral fordult el a betyártól, de másrészt megtörte benne az elszántságot, hogy testvér ellen indította a hajszát.

— Eredj vissza — kiáltott András — körül vagytok veve, még visszatérhetsz.

— Átkozott! — kiáltá a betyár — de ez nem igaz. Halj meg te magad!

S elsüté a fegyvert. Annak azonban

A vármegyék a kard markolata, puskák agya helyett a törvénykönyvet tartják a kezükben. Megismétlődik a régi mese: egy vessző magában hajlik, el is törik, de husz, ötven együvé fogva már erő . . . eltörhetetlen.

S szaporodnak a vesszők . . . Az előjelekből ítélve, a mi vármegyénk lesz a — 63-ik . . .

Azaz a fenti, inkább történeti fejtegetés után már talán politizálás lenne, ha a mi véleményünk tovább fűzésével bármely irányban is irányítani akarnánk Tolnavármegye közvéleményét . . .

Kövesse mindenki legjobb meggyőződését.

Mi azt hisszük, Tolnavármegye méltó lesz multjához. Törvénykönyvünk szent bibliájából egy betűt sem enged, de nem is tesz hozzá.

A czélon túl löni éppen olyan hiba, mint mikor a czélon innen éri a földet a golyóbis. A szeg fejét eltalálni ez az igazi kurucz virtus.

Hazafias tűz, láng, lelkesedés hevitse tehát a sziveket, de higgadtság, böles mérséklet megfontoltság irányítsa a lelkeket. Kossuth lánglelkével Széchenyi fényes szelleme ölekezzen, az egyetértés, egymás véleményének megbecsülése, legyen czélunk, törekvésünk.

Legyen a vármegyeház tanácskozási terme legalább erre az egy napra: templom, a hol különböző hittel és meggyőződéssel, de együtt és egyért, a magyar haza boldogságáért imádkozunk . . .

Szükség, nagyon nagy szükség van ma az egyértelemre, az együttimádkozásra, mert ne tessék megharagudni, bizony csak az imádság tartja egész alkotmányunkat . . .

B.

Közütaink.

Azt az általános lelkes örömet, melyet az ugynevezett sárközi ut és a gemenci megszüntetett gőzhajó állomáshoz vezető ut kiépítésénél szakaszának műtűttá való átalakítása tárgyában Tolnavármegye törvényhatósági bizottságának a mult évben hozott határozata, a központi járás lakosságának széles rétegében keltett, alaposan lelohasztotta a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek ez ügyben hozott s lapunk korábbi számában már jelzett az a határozata, amelyben a sárközi utnak a törvényhatósági közutak közé történő felvételét indokolatlannak, a gemenci ut kiépítésére vonatkozó elhatározást pedig időelőttinek mondja ki.

A beruházási törvény alapján, a beruházási kölcsön terhére építendő utak kérdésében megindult mozgalom a sárközi községeket és ezeknek a községeknél sorsával törődő vezető férfiakat is eselekvésre bírta, s érdekeik védelmére és előmozdítására végre maguk, az ez által a kérdés által közvetlenül érintett községek erős elhatározással léptek ki a küzdőterre. — Az érdekelt sárközi községek mozgalmához — a saját érdekeinek is szolgálatában — teljes odaadással csatlakozott Szekszárd és Bátaszék községek közönsége is.

Mi, akik ismerjük a sárközi községek nyomoruságos, mondhatnók szegényletes közlekedési viszonyait, a lakosság mozgolódását a nép ön sorsa iránti érdeklődésből fakadt, saját maga iránt tartozó szoros köteletségnek tartottuk. Mert hiszen rendezett viszonyok között képzelhetetlen állapot az, hogy négy vagyos és népes község ösztől tavaszig ugyszólván teljesen bezárva legyen, ez idő alatt mezőgazdasági terményeit és termékeit forgalomba ne bocsáthassa, sem pedig a szükségleteire nézve a beszerzési forrását képező nagy községeket fel ne kereshesse. Ezen kívül a közigazgatás és törvénykezés érdeke is parancsolja, hogy e községek télen is hozzáférhető legyenek és a hitelviszonyok is sürgetik, hogy e községek lakossága a pénzüntezetekkel rendelkező Szekszárd és Bátaszék községekkel könnyebben közlekedhessenek. És viszont elmaradt az tarthatatlan állapot az, hogy a közeli, kereskedelemmel és iparral bíró nagyobb községek az év nagy részében nélkülözni legyenek kénytelenek: az a vidéki forgalmat, amely részben alapját képezi fejlődésüknek, másrészt azonban ezen nagyobb községek piacukra, illetve piacról élő lakosságuk nagy számára való tekintettel a kisebb

több esze volt, nem akarta a betyárt testvérgyilkossá tenni és csütörtököt mondott.

— Dani, mit akarsz tenni? Hailod? Igaz, a mit mondtam.

Ekkor a tanya felől lövések hangzottak, majd vad ordítás.

A betyár cserben hagyta társait, a lövések megijesztették s vad futással iramodott vissza.

A Villám Dani bandáját lefűlelték. De hát oly könnyen, oly hamar támadt nemsokáiban, de a későbbi időben is egy másik Villám. . . .

III.

A vén Bakajtós Gábornak minden félelme daczára mégis csak járt a szája. A szép Annát már nem is emlegették másként, csak a csuf, vén boszorkával, a Keselynével. Össze is voltak sülve-főve, az bizonyos. Olyan menyecskékhez, lányokhoz, a kiknek valami eltitkolni valójuk volt, együtt jártak biz ők. Ugy látszik, együtt végeztek afféle dolgokat, a mit még a mai időben sem tudnak kellő erélylyel üldözni. Nem csoda hát, ha boszorkány híre volt Annának is. Annak az Annának, a ki után oly sokan epedtek.

Epédtek szép arca, fénylő fekete szemei, piros szája, ingerlő termete, s különösen édes csókja, ölelése után.

Csak hogy sokan szerették — volna. A milyen híre volt a tárogatós Andrásnak a férfiak között, a kik nagybecsülték bátorságát, tárogatós voltát, szóval „nagy természetű”, annál kevesebb becstelték az asszonyok, a lányok. A sánta, a sánta „akkurátos“

katona volt a neve. Rosszul vették neki, hogy annyira meg tudja babonázni az a szép boszorka. Akkor alszik, a mikor ébren kellene lennie, akkor hunyja be a szemét, a mikor látni kellene és akkor megy el hazulról, mikor otthon kellene lennie.

A vén Bakajtós szerint a multkor is (a mit már elbeszél) lóvá változtatta a híres sántát s a kedvesével azon ment el, ki tudja hová!

Igaz, hogy a multkor elbeszélés szerint az asszony itthon maradt, de már az régen volt, most már az asszonyt is elküldi a vén bakter. Menek biz' azok, ki tudja miért, ki tudja hová!

És aztán mi kavargatta az öreg Bakajtóst, hogy azon estén is, a mely napon szegény András a maga meg az öcsese becsületét ment keresni a betyárokon, ismét ott ténfergett a szép boszorkány háza körül.

Hideg, kellemetlen szél kavardott a Balaton felől, s az öreg bakter meghuzódott öreg Keselyné Kapufájához. Az a fa fel tartja a szelet.

Egyszerre valami nesz üti meg az öreg bakter füleit.

A balatoni nádasak felől hallott valami futó lépéseket. A lépések mindig közelebb jöttek s nemsokára hallotta az öreg a fáradt lihegést is. Vagy csak képzelte, mert az ember, a ki lihegett, még jó messze volt. De az öreg már sétálásnál is lihegett, s így feltette, hogy a ki fut, annak feltétlenül lihegni kell. Egészen megrémült aztán, a mikor csakugyan meghallotta a lihegést, mert akkor már 4 lépésnyire volt tőle az az ember, a

községek mezőgazdasággal foglalkozó lakosságának beözönlésére reá vannak utalva és a maguk könnyebb megközelíthetőségét előmozdítani reájuk nézve előnyt, hasznót jelent, sőt — kis tulzással — életkérdésnek is mondható.

A sárköziek, amint tudjuk, úgy óhajtották a kérdés megoldását, hogy a vármegye a Sárköz minden egyes községét kösse össze műút által a buda—eszéki állami uttal, ami által ők nem csak Szekszárddal és Bátaszékkel közlekedhettek volna, hanem köves uton juthattak volna szőlőbirtokukhoz, helyesebben ez hozzáférhetővé tétel volt nekik az esős évszakban is.

A sárközi községeket befogó Szekszárd és Bátaszék örömmel üdvözölte és tette magáévá ezt a tervet is, mert a velük való összeköttetés így is biztosítva volt.

Nagy nehézséget képezett azonban ennek a tervnek a keresztül vitelénél az a körülmény, hogy az így megépített ut nélkülözött volna azon feltételeket, melyek valamely utnak a törvényhatósági ut jellegét megadják, t. i. nem a törvényhatóság nagyobb területének közforgalmi érdekeit biztosította volna, ami pedig célja a törvényhatósági utnak, hanem közvetlenül csak egy község közlekedési és mezőgazdasági érdekeinek szolgált s közvetlenül csak azon község előnyére készült volna, amelynek belterületét határának szőlőművelésre használt részével kapcsolja össze s így tisztán községi (közűlő) ut jellegével bírt volna.

Azt a célt, hogy a sárközi községek műúttal köttessenek össze a reájuk nézve központot képező két nagy községgel, a vezető kéz biztosságával és kiváló mezőgazdasági érdekekkel és tapintattal oldotta meg annak idején a közüti bizottság, mert a törvény kívánalmainak megfelelő törvényhatósági utat létesített s e mellett kielégítette a sárközieknek azt a különleges érdekét is, hogy a hegyre — habár kerülővel — köves uton juthatnak ki.

Hat, illetve — ami kicsit rontja az általános megelégedettséget — öt község életbevévő mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari érdekeiről, fontos közérdekekről van tehát szó s ezeknek a nagy érdekeknek a kielégítése minden elfogulatlanul itélő előtt bizonyára megindokolja egy rövid utnak a vármegyei utalózatba való felvételét és kiépítését.

A gemenczi ut folytatálagos kiépítése Szekszárdnak és környékének szintén nagyon

ki egész magasságában jelent meg előtte. Láttam, hogy hatalmas öv van a derekára kötve, tele dugdosva fegyverekkel.

A félénk öreg egy óriásnak látta az embert, puskának a pisztolyokat.

Azt hitte az öreg, hogy most vége van. Ijedtében még keresztet sem tudott vetni.

De az óriás elhaladt mellette s bezörgött a Keselyné ablakán.

— Kati néni!

Valaki bent lerántotta a függöny felét, felrántotta az ablakot s világosság áradt ki az utcára.

A vén Bakajtnak úgy tetszett, mintha lángok közt állana a fegyveres ember és az is, a ki kinézett az ablakon.

Pedig az csak a szép Anna volt, könybe lábbadt szemekkel.

— Ki az?

— Én vagyok.

A megismert hangra örömkialtás tört ki az asszony ajkán és rohant ki. Egyenesen ki az utcára s ráborult arra a fegyveres férfira, s a bűnös csókoktól halálra ijedt a vén Bakajtnak. S nem törődve, hogy hallhatja-e valaki, az asszony, midőn a csókoktól ráért, folyton beszélt a férfinak.

— Én kedvesem, én életem. Azt hittem, nem látalak többé, még a sánta is üldözésem ment. Én hősöm, én betyárom, nem hagylak el többé.

— Azt akarom én is — dörmögte a férfi.

— Folytatjuk. —

fontos érdeke, úgy a kereskedelem és ipar, mint a mezőgazdaság szempontjából.

Szekszárd rövid időn belül városossá alakul át.

Egy város fejlődésében pedig igen-igen fontos és nagyjelentőségű szerepe van a kereskedelemnek és iparnak. A közigazdaság ezen két ágának azonban elengedhetetlen szükséges eszköze a forgalom és a forgalmi eszközök és utak különfélesége, használhatósága és e mellett olcsósága. A vízi utakon való teheráru szállítás pedig lényegesen olcsóbb, mint bármely más szállítási mód.

Szekszárd iparának és kereskedelmének fellendítésére tehát — minthogy ettől van függővé téve a hajóállomás újbóli megnyitása — ennek az utnak a vármegyei utalózatba való felvétele s műtűt kiépítése, még a Sió csatorna hajózhatóvá tétele esetén is, feltétlenül szükséges és keresztülviendő. Minél előbb, annál jobb. Ennek a kérdésnek a megoldása soha elég korán be nem következik, és ha holnap lenne kész, akkor sem volna idő előtt.

De nem csak Szekszárdnak, hanem igen megszívlelendő nagy érdeke ez a körülmény fekvő községeknek is, mezőgazdasági szempontból, mert a mezőgazdasági termények olcsó szállítása szintén életbevévő közigazdasági érdek. A gabonának és egyéb terményeknek vizen szállíthatása azoknak árát szintén befolyásolja és pedig a termelő javára. A Sárközben termelt gabonának jelentékeny részét tengelyen szállítják Dunaszekcsőre, hogy onnét az olcsóbb vízi uton legyen tovább szállítható. Gemencz könnyebben, idő és költségkíméléssel volna elérhető és az ide terelt áru szállítványokkal saját állomásunk forgalmát növelhetnők.

A vármegye törvényhatósági bizottságának az e hó 10-én tartandó közgyűlésen lesz alkalma a miniszteri leirattal foglalkozni és hisszük, hogy a helyi viszonyok, szükségletek és igények teljes ismeretével, gondos mérlegeléssel és lelkiismeretes kielégítésével hozott mult évi határozatát fenn fogja tartani és felsőbb helyen való elfogadását erkölcsi súlyával biztosítani.

A vármegye székhelyének ily módon való emelése nem sértheti a többi községeket, mert a székhelyen életerős kulturális, kereskedelmi és ipari központnak létrehozása érdeke és dicsősége az egész vármegyének. S Szekszárdnak s vele együtt Bátaszéknek és a sárközi községeknek segítése olyan elengedhetetlen kötelessége a törvényhatóság vezető férfainak, amelynek teljesítése teszi őket méltóvá a vezető szerepre, a népgondozó hivatásra s amelynek gyümölcse, jutalma azon magasztos tudat érzése lesz, melyet csak az érezhet, aki e kiterjedt vidék felvirágozására és e vidék lakosságának boldogulására férfiuhoz méltó módon fáradozott, munkált és alkotott.

J. K.

Városunk villanyvilágítása.

Aki látta a kaposvári és kalocsai villanyvilágítást csak egyszer, az rég tudatában van annak, hogy velünk szekszárdiakkal bizony mostohául bánt el a nagynevű Siemens és Halske cég. De világításunk kritikán aluli volta egész nagyságában csak most tűnik elő, mintha csak éreznék a társulat, hogy községi életünk végvonaglásban van, mindenki csak a jövőbe néz és a jelenet senkisémet törődik, mintha simbolizálni akarná a községi élet lassu és hosszadalmas kialvását az utcai világítás teljes beszűntetésével. A világítás ellen jogos panasszal állottak elő eddig azok, akik az éjjeli órákban ballagtak haza és köztudomásu volt, hogy még a legerélyesebb asszonyka előtt is mentő oknak eredménnyel hozhatta fel a későn haza ballagó férj uram, hogy életkockázat nélkül a pirkadás előtt nem jöhetett haza. Ma azonban megtörténhetik a legszolidabb család apán is, hogy a főutcán a portenger és a villanylámpák passiv resistenciája okozta szuroksötétségben este háromnegyed kilenczkor (a gyújtás előtt) avagy esti 10 órakor (oltás után) valamelyik pénz-

intézet teljhatalmu igazgatójának talál teljes gőzzel neki rohanni s akkor vége az ember hitelének, vagy még rosszabb esetben az anyósát közünti oly barátságosan, mint valamelyik szép nőismerősét.

Nem akarom elhinni, hogy Mayr ur (a villanytársulat szekszárdi igazgatója) azért takarékoskodik annyira az árammal, mert hát az egyik gépet néhány hétre elvitték karlsbadi kurát használni, mert nem látom indokoltnak, hogy azért, mert a társulatnak valamely berendezése elromlott és az a romlás hetekig tart, szabad lenne-e a szerződésben elvállalt kötelezettségeknek eleget nem tenni, avagy, ha nem tesz eleget a kötelezettségnek, azért a másik szerződő félnek (a városnak) kárpótlást fizetni ne tartozna. Ez furcsa logika volna és reánk szekszárdiakra igen előnyös lenne ez a magyarázat szeptember hóban, mikor a jószok szerint a törvényes állapot helyre áll, felszabadulnának a bortermelők az adófizetés kötelezettsége alól, mert elromlott a borkereskedelem. Azt hiszem, hogy az áram takarítást Mayr igazgató ur jó szíve okozza. Megsajnálta ott a háza előtt, meg a sétatéren ábrándozva sétáló szerelmes párokat, akiket az eddigi, nap-pali fényt terjesztő világítás nem igen takart el a profán szemek elől és mint Szekszárd világosságának teljhatalmu ura, kiadta a parancsot, hogy legyen sötétség . . . és lőn sötétség. Avagy ki akarja elégiteni azon zsupgori polgárok éveken keresztül fel-felhangzó óhaját, akik lámpával is hiába keresték a község számadásában a társulat helyi üzemenek hasznából a várost megillető részt és az Urnak 1905-ik évében nyereséggel akarja lezárni az üzem mérlegét?

Tisztelettel hajlok meg ezen nemes törekvés előtt, de szerintem az esetleges 100 K. osztalék fejében nem mondhat le a város a legnagyobb munka és szárazság idején arról, hogy az utcák a szerződés szerint világittassanak.

8.

Szociológia az iskolában.

Irta: Dr. Pap Tibor.

(Folytatás)

III.

A szociológia megteremtését és hatalmas arányu fejlődését a mai kor szelleme hozza magával, mely a közjogi kérdések helyett inkább a társadalmi problémák megoldására helyezi a súlyt.

Mi magyarok e tekintetben is hátra vagyunk még maradvány, mert minálunk még mindig a közjogi kérdések vannak előtérben, s ezek emésztek fel tudományos erőnk nagy részét. Ez az oka annak, hogy ama egyszerű társadalmi problémák, melyek a művelt nyugati társadalmakban oly nagy erővel lépnek fel, minálunk még mindig nem találunk kellő méltatásra. A szociológia minálunk még mindig mostoha gyermeke a közoktatásügyi politikának.

Sajátságos viszonyunk Ausztriával nemcsak a közjogi kérdéseket tartja nálunk állandóan napirenden, de tudományos életünk fejlődését is nagy mértékben befolyásolja. Mi már hozzá vagyunk ahoz szokva, hogy kulturális intézményeinket osztrák, illetőleg német mintára rendezzük be, s a tudományos igazságok iránt is csak akkor tudunk kellőleg lelkesedni, ha szomszédaink azokat már előbb feldolgozták.

A szociológia tudománya a művelt nyugaton, különösen Angliában ma már arra a méltánylásra talál, a melyet valóban megérdemel. A német conservativizmus azonban még mindig nem akarja elismerni e tudomány fontosságát, s jöllehet a német szociológusok kezdik már magukhoz ragadni e tudomány fejlesztése körül a vezetőszerepet, — a szociológia még mindig nem szerepel az egyetemi oktatás kötelezett tárgyai között.

Nem csodálkozhatunk tehát, ha a szociológia még a mi felsőbb oktatásunkban sem kapott helyet. Sőt mi még ott tartunk, hogy a szociológiának tudomány jellege sincs nálunk a tudományos és intéző körök által

általánosan elismerve. A magyar Társadalomtudományi Társaság és abban ifjú szociológusaink egész lelkes gárdája buzgólkodik ugyan a jég megtörésén, de a mi csodálatos egyetemi conservativizmusunknak még mindig sikerült megakadályozni azt, hogy a legmodernebb tudomány, a mi felsőbb oktatásunknál is utat törjön magának. Azt a sajátos lekiérett, mellyel minálunk jóformán minden önálló tudományos törekvés, épen a professzionatus tudományos köröknél találkozni szokott, teljes mértékben éreztetik épen a társadalom tudományával szemben. Egyetemünkön és felsőbb iskoláinkban még ma sincs tanszéke a szociológiának, sőt még tanári képesítést sem lehet e tárgyból szerezni. S attól lehet félni, hogy ez még sokáig így lesz, hiszen felsőbb oktatási politikánk iránya fájdalom, teljesen utjában áll annak, hogy a társadalmi élet törvényeivel az iskolai padokon is foglalozzanak. Haladás helyett visszaesést tapasztalunk, minek legszomorubb bizonyítéka az, hogy a jogbölcséletet, tehát azt a tudományt, melynek keretében legtöbb tér nyílik a társadalom törvényeinek vizsgálatára, — egyszerűen kitörölték az alapvizsgái tárgyak sorából.

Akadnak ugyan lelkes férfiak, akik felismerve tudományunk jelentőségét, annak megfelelő helyet akartak biztosítani a mi felsőbb oktatásunkban is. Dr. Emmer Kornél, tudományos életünk e kitérője, már 1900-ban sürgeti a közoktatásügyi bizottságban egy szociológiai tanszéknek az egyetemen leendő felállítását, — de természetesen sikertelenül.

Pedig a mi jogi oktatásunk igazán könnyen elbírná a szociológiának, mint rendszer tárgynak a beillesztését. A mennyire tul van terhelve nálunk a középiskola, annyira könnyű a négy évi jogi tanfolyam elvégzése. A mi közoktatásügyi politikánk azonban, ahelyett, hogy a középiskola terheit könnyítene, a jogi tanfolyam tudományos színvonalának pedig emelésére törekednék, — épen az ellenkezőjét cselekszi. Nagyon kevés tehát a mi reményünk arra, hogy a szociológia egyhamar helyet fog nyerni jogi tanintézetünkben. Legalább is addig nem remélhetjük ezt, amíg az osztrák conservatívizmus e tekintetben engedni nem fog. — Ha majd Ausztriában méltánylásra talál a társadalom tudománya, akkor talán majd mi is utána fogunk kullogni.

Hogy a modern tudományos áramlat előbb-utóbb meg fogja törni a jeget Ausztriában és utána minálunk is, a felől nincs kétségem. — De azt hiszem, hogy előbb még egy céltudatos közoktatásügyi kormánynak kell következnie, melynek majd a politikai viszonyok időt fognak engedni arra, hogy e nagyfontosságú kulturális kérdést napirendre vehesse.

Mint öröndetes jelenséget említem fel, hogy Ausztriában is kezdenek már hangok emelkedni a társadalom tudománya mellett, dr. Halban professor ez előtt két évvel megjelent művében már a szociológiát az egyetemeken kötelező collegiummá kívánja tenni, azzal az indoklással, „mert a szociológia igen jó szolgálatokat tehet a történeti és dogmatikai tudományok tanulmányozásánál.”

Addig is azonban, míg ezek a jobb idők bekövetkeznek, a szociológia művelőinek lankadatlan munkássággal kell a talajt e tudomány számára előkészíteni. — S e tekintetben két fontos feladat áll előttünk: körvonalozni a tudomány rendszerét, és megírni a szociológiának iskolai oktatásra alkalmas kézikönyvét.

IV.

Négy éve immár, hogy a máramaros-szigeti jogakadémián a szociológiából rendszer előadásokat tartok a magyar közoktatásügyi kormány engedélyével, mely e tárgynak a jogakadémia tanrendjébe való felvételét minden évben megjegyzés nélkül jóváhagyta. Ezen előadásaim rendszeréről és eredményéről kívánok ezuttal a nyilvánosság előtt beszámolni.

Mindenekelőtt konstatálnom kell azt, hogy a szociológia iránt jogtanuló ifjúságunk élénk érdeklődést mutat. Nemcsak tömegesen iratkoznak be a szociológiai előadásokra, jóllehet ez nem kötelezett tárgy, — de

nagy érdeklődéssel hallgatják is az előadásokat. Sőt akadémiánkon kívül álló intelligens egyének is nagy érdeklődést mutattak ez előadások iránt.

Mindezekből arról győződtem meg, hogy nálunk a szociológia előadására tényleg szükség van, hogy tudományunk s általában a fontosabb társadalmi problémák iránti érdeklődés a jogtanuló ifjúság és a művelt közönség körében nemcsak felkölthető, de állandóan ébren is tartható legyen. — S ez annál inkább szükségesnek látszik, mivel napjainkban a napirenden lévő szociálpolitikai kérdések helyes megítéléséhez a statisztikai adatok alapján levezetett szociológiai alapigazságok ismerete hovatovább nélkülözhetetlenebbé válik.

Amikor tehát az első szociológiai collegiumot kihirdettem, tisztán állott előttem, hogy ezzel kettős feladatot vállaltam magamra. Egyik az volt, hogy lehetőleg világos, minden tudományos nehézségtől ment modorban ismertessem a tudomány alapigazságait, az evolúció, az átöröklés és változás, a társadalmi küzdelem és kiválás törvényeit, — lehetőleg gazdagon világítva meg azokat a mindennapi életből vett példákkal.

Másik feladatom az volt, hogy az előadandó anyagról áttekintést, mintegy programot nyújtsak. — Ez volt természetesen a feladat nehezebbik része, úgy hogy az első évben nem is nyújthattam egyebet az anyag egyes részeinek egyszerű, rendszertelen és nagy mértékben hézagos felsorolásánál. — Majd az előadások során kezdett lassanként kidomborodni előttem az egyes részek közötti összefüggés, s az egész tárgy tagozódása is, — mely aztán évről-évre határozottabbá is lett. — A harmadik évben már rendszeres vezérfonalat is nyújthattam hallgatóimnak, melyet a későbbi előadások folyamán már csak bővítetni és csiszolni kellett, hogy az egész anyagra nézve kellő áttekintést nyújtsak. — S megvallom, inkább erre az áttekintésre, mint az egyes kérdések részletes kifejtésére fektettem a főszólyt, s nem bocsátkoztam a tudományos vitakérdések kritikai méltatásába.

Kiindulási pontom a szociológiai rendszer beosztásánál a Comte által minden tudományra nézve felállított felosztás volt a *statikai* és a *dinamikai* részre. — Előbbi alá a társadalom szervezete és az egyes társadalmi körök tagozódására. — az utóbbi alá a társadalom életére és működésére vonatkozó ismereteket soroltam. — Ezzel az alapfelosztás már meg volt, s most már csak a két főrész anyagát kellett rendezni. — Az első főrészről ismét adva volt a logikai sorrend azzal, hogy a társadalom mai tagozódása és berendezése létrejött, s a mely törvények irányadók a társadalom jövő fejlődésére nézve is. — Így az első főrész a fejlődéstani és a szervezeti részre kellett felosztani.

A második főrész a társadalom életével, annak különböző irányu működésével foglalkozik. — De e rész tárgyalásánál nem volt szabad szem elől téveszteni a szociológia azon feladatát sem, hogy e tudománynak kell megjelölnie a legegyszerűbb társadalmi berendezkedés irányelveit, s e célra szem előtt tartva, a társadalmi élet bekezdéseit és a fejlődés biztosítása helyett dekadenciára vezető jelenségeit is vizsgálat tárgyává kell tennie, mert csak ez adhatja meg tudományunknak a gyakorlati értéket — Ilyenformán a második főrészről egy önálló részt választottam ki, melyben a társadalom kóros jelenségeinek ismertetését és a lehetőség szerint azok orvoslását igyekeztem tárgyalás alá venni.

Itt még egy nehézséget kell felemlítenem, mely a szociológia rendszerének megalkotására irányuló szerény kísérleteimnél utamban állott. — A felvett anyag egyes részei ugyanis oly nagy terjedelműek, hogy azok már eddig is széles alapon művelt önálló tudományok tárgyát képezik, természetüknél és az emberi társadalom életével való összefüggésüknek fogva azonban szorosan a szociológiába tartoznak. Ilyenek például a következők: A társadalom szervezeti részébe az államot, mint a legközvetlenebb társadalmi formát is fel kell vennünk, pedig ennek szervezetét, valamint a társadalom

politikai működését az általános államtan és a *politika* tudománya ismerteti. A társadalom gazdasági működésének alapelvei viszont a *társadalmi gazdaságtan* tudományát alkotják. Ilyen rész az is, mely a társadalom erkölcsi életét tárgyalja, ami ismét az *ethika* körébe vág. Sőt a társadalom jogi funkció-körének ismertetésénél a magánjog és büntetőjog alapelveire is ki kell terjeszkedni. Végül a szociológia alapelveinek tárgyalásánál a jogbölcsélet, valamint a pszichologia és biologia igazságait kell kiindulási alapul vennünk.

Mindezek a tudományok részint egyenesen bele tartoznak a szociológiába, részint oly közeli rokonságban vannak azzal, hogy közöttük az elhatárolás jóformán lehetetlen. A nehézség tehát abban állott, hogyha ezeket a részeket kihagyjuk a szociológiából, akkor annak rendszere nyilván hézagos és csonka marad, — ha ellenben egész terjedelmükben fel akarjuk ölelni és méltatni azokat, akkor az óriási anyag nem egy önálló tudományyá, de egy egész tudománycsoporttá, jobban mondva encyklopédiává fogja tenni a szociológiát.

Anélkül, hogy e nehéz kérdés elméleti fejtegetésébe bocsátkozni kívánnék, igyekeztem azt lehetőleg gyakorlati alapon megoldani. Ehez képest a fentebb elősorolt részeket, az azokra vonatkozó alapfogalmakat benn hagytam a szociológia tárgyai közt, tárgyalva azokat legalább olyan mértékben, amennyire azt az egész anyagnak minden oldalról való megvilágítása s az egyes részek közötti összefüggés megértése szükségessé tette. Ez az eljárás egyfelől teljes áttekintést nyújt a szociológia anyagáról, másfelől nem gátolja, hogy az egyes részek mint a politika, közgazdaságtan, ethika stb. mint külön, önálló tudományok is megtartsák eme jellegüket. Olyformán, mint a hogy pl. a közjog keretébe tartozik a közigazgatási jog és a törvénykezési formáljog is. A közigazgatási jognak egy része viszont a pénzügyi jog immár önállósult tudományát képezi.

Mindezek tekintetbe vételével tehát a szociológiát egy bevezető részre és négy fő részre osztottam fel. A bevezető rész magáról a tudományról, ennek módszeréről, s tárgyának ismertetéséről szól. Az első rész a társadalom fejlődését, a második annak szervezetét, a harmadik a társadalom életműködését tárgyalja, míg a negyedik rész a társadalom körjelenségeit s esetleg ezeknek gyógyítási módját ismerteti.

— Folytatjuk. —

V Á R M E G Y É.

Tolnavármegye nyári rendes közgyűlése.

Tolnavármegye közönsége, a mint már jeleztük, e hó 10 én tartja szokásos nyári rendes közgyűlését. Az állandó választmány pedig azelőtt való napon ülésezik. Régen volt a vármegyének közgyűlése, amely ekkora érdeklődést keltett volna, mint ez a mostani. Maga a rendes tárgysorozat 128 pontból áll, amelyben nagyon sok a fontos tárgy. Így ezen a közgyűlésen töltik be a *Korbonics* Dezső halálával megüresedett árvaszéki tlnöki, továbbá a völgyeségi járás szolgabírói állását s az esetleges előlépéssel megüresült többi állásokat. Nagyobb vitára van kilátás a báró *Fejérváry* miniszterelnök és minisztertársainak kinevezetésüket tudató leirataiknál. Kemény szervezkedés folyik egy a kormánnyal szemben hozandó bizalmatlansági nyilatkozat, valamint a felszinen levő politikai kérdésekben leendő állásfoglalás érdekében. Így *Rátkay* László, *Boda* Vilmos, *Grünwald* Lajos és társaik konkrét indítványt is nyújtanak be, amely I. pontjában bizalmatlanságot indítványoz Fejérváryval szemben, II-ik pontjában megtagadja a kormánytól az adót, ujonczot, fegyveres erőt, III-ik pontjában utasítja a törvényhatósági tisztviselői kart, a községek képviselő testületeit, előljáróit, hogy a meg nem szavazott, bármi czímen alapuló akár egyenes, akár közvetlen állami adóknak, a fogyasztási adónak is — beszédét és beszolgáltatását tagadják meg, az önkéntes adófizetéseket is utasítsák vissza, ugyszintén az

ujoncok előállítására, sorozására, a póttartalékosok behívására vonatkozó rendeleteket se foganatosítsák s a katonai szolgálatra önként jelentkező besorozásánál minden közreműködést megtagadjanak, IV. utasítja az alispánt, esetleg helyettesét, hogy a június 21-iki képviselőházi határozattal ellentétes kormányrendeleteket a törv. hat. bizottság elé terjessze, V. a tisztviselőknek elégtételt s kártalanítást ígér, VI. az egyöntetű végrehajtás s a tisztviselők támogatása céljából 20 tagú bizottság kiküldését javasolja, a mely bizottság felhívására az alispán rendkívüli közgyűlést összehívni köteles. VII. a vármegye az 1905. jun. 21-iki képviselőházi határozatot jegyzőkönyvébe iktatja, a képviselőházat és főrendiházat bizalmatlansági nyilatkozatáért üdvözlí s tőle várja a megtorló intézkedéseket.

E javaslattal szemben értesülésünk szerint lesz ellenjavaslat is, mert kivált az önkéntes adófizetés visszautasítása kérdésében nem egyeznek a bizottsági tagok nézetei. A közgyűlés főbb pontozatai még: A kereskedelemügyi miniszternek a törvényhatósági 1905—1906. évi közuti költségvetés, a törvényhatósági uthálózat megállapítás és az utépítési költsön felvétele tárgyában kiadott rendelete, valamint a közuti és p. ü. szakosztálynak erre vonatkozó előterjesztései. A földmivéltügyi miniszter rendelete, a Sió csatorna hajózhatóvá tétele és az öntözés kérdésében. A bizottsági előterjesztések közül: A pénzügyi szakosztálynak az utmesterek és utkaparók fizetés emelése, s a tisztviselői nyugdíj választmányának több nyugdíjazás iránti előterjesztése. A körlevelek közül: Zemplén, Arad, Abauj-Torna, Szilágy, Borsód, Pest Pilis Solt Kis Kun, Somogy, Hont, Heves vármegyének a szőnyegen forgó politikai kérdésben küldött körlevelei. Zombor sz. kir. város körlevele a József főhercegnek emelendő szobor ügyében, Nógrád megye körlevele II. Rákóczi Ferenc fejedelem s az 1705-iki országgyűlés kétszázéves évfordulója megünneplése tárgyában. Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye körlevele az 1902. évi III. t. cz. hatályon kívül helyezése és a volt vármegyei számvévségek és pénztárak visszaállítása tárgyában. Udvarhely vármegye körlevele állati hullaégető kemenczék felállítása tárgyában. Torda-Aranyos vármegye körlevele a m. kir. pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvévségek szétválasztása tárgyában. Szatmár vármegye körlevele a házosztály adómentességnek a vidéki városokban 20 évre leendő kiterjesztése tárgyában hozott határozatának támogatása iránt. Arad szab. kir. város körlevele a katonai ellenőrzési szemléknek október hóról november hóra való áthelyezése, az utószemléknek pedig a rendes szemlék helyén leendő megtartása tárgyában a honvédelmi miniszterhez intézett feliratának támogatása iránt. A Nagybecskerek városi és Torontál vármegyei nők kérelme Kiss Ernő 1848-iki honvédtábornok felállítandó szobrára való adakozás iránt. Az országos közegészségi egyesület kérelme a vasárnapi munkaszünetnek a korcsmákra való kiterjesztése iránt a belügyi-, kereskedelemügyi- és pénzügyminiszter urakhoz intézett feliratának támogatása tárgyában. Alispáni jelentések: A tamási és paksi főszolgabíró hivatali helyiségeinek kibővítése, illetve ez utóbbi lakbér illetményének felemelése tárgyában. A Tolnamegyei vagyontalan tudóbegek szanatóriuma javára gyűjtött összegekből vármegyei alap létesítése tárgyában. A lovató bizottságok elnökeinek megválasztása tárgyában. Az egyes vármegyei alapok készpénzkészletének 4 százalékos magyar koronajáradék kötvényekbe leendő befektetése és gyámpénztári pénzkészletek elhelyezése tárgyában. A szekszárd—keselyüsi törvényhatósági közut kezdő szakaszának kiskoczkaköburkolattal való ellátása tárgyában kötött szerződés jóváhagyása iránt. A közgyűlés többi tárgyai: Árvászeki előterjesztések. Tiszti ügyészi vélemények és időközben beérkezett tárgyak.

A vármegyei közigazgatási bizottság augusztus havi ülését e hó 14-én tartja.

A vármegyei közuti bizottság ülése. Lapunk múlt számában már említettük, hogy a vármegye utibizottsága a kiépítendő közutak újabb tervezetének elkészítésére múlt hó 26-án ülést tartott. Ezen ülésen csupán az új uthálózatot állapították meg s ha az erre vonatkozó törvényhatósági határozatot a miniszter jóváhagyja, — csak akkor lesz szó arról, hogy az 1906—1909. években melyik utat milyen sorrendben építsék ki. Az uthálózatra vonatkozólag a bizottság javaslata a következő:

1. A **bonyhád—varasd—kocsai—teveli** viczinális ut a törvényhatósági utak közé ne vétessék fel.

2. A **hőgyész—kalaznó—varsádi** viczinális ut szintén nem vétetik fel; ellenben a **hőgyész—gyönki**, mely a csicsói elágazástól Gyönkig vezetetik, bent marad a hálózatban.

3. A **szekszárd—harcz—kölesd—borjád—bikácsi** közút **nagydorog—bikácsi** szakasza az uthálózatban bentmarad. Kimarad ellenben az előbbi közuton a **sárszentlőrinc—simontornyai** szakasz, az utóbbin a **szekszárd—nagydorogi** szakasz.

4. A **tamási—pinczehelyi** és **tanási—dombóvári** közutak **nagykönyi—kocsolai** szakaszai kihagyattak.

5. A Bőske községet az állami uttal összekötő közut megmarad.

6. A **szekszárd—agárdi** ut az uthálózatba felvétetett.

7. A **szekszárd—öcsény—decs—pilis-pilisberek—várdombi** ut a **vasúti elágazásokkal együtt** felvétetik a hálózatba.

8. A **szakcs—kocsolai** ut a hálózatba felvétetik — (a lapafő—szakcsi ut nem.)

9. Az **ozora—pinczehelyi** ut felvétetik.

10. A **medina—hidjapáti** ut felvétetik — (kölesd—medinai nem.)

11. A **dunaföldvár—hercegfalvai** ut szakasz felvétetett (új felvétel.)

12. A **madocsa—dunakömlödi** ut felvétetik, — de a **dunakömlöd—bőske—dunaföldvári** ut nem.

13. A **györköny—nagydorogi** ut felvétetik.

14. A **dombori—fadd—gerjeni** ut felvétetik. Végül javasolja a bizottság a közgyűlésnek, hogy az illető községek hozzájárulásra szövelltassanak fel.

A vármegyei állandó választmány pénzügyi szakosztályának múlt hó 27-én tartott ülésén **Kovács S.** Endre elnöklésével jelen voltak: **Döry Pál** alispán, **Simontsits Elemér** főjegyző, **Toth Ödön** főügyész, **Podhoránszky Géza** műszaki tanácsos, **Kurcz Vilmos** ár. elnök, **Máthás Kálmán** számtanácsos, **Örffy Lajos** és **Szévald Oszkár** előadó.

1. A kereskedelemügyi miniszternek a közuti építésekre szükséges kiadások államsegéllyel fedezése tárgyában kiadott rendelete a szakosztály augusztus 7-iki ülésére halasztatott.

2. Az 1905-9. években építendő közutak költségeire a miniszter rendelete alapján 717.000 kor. költsön felvételét a közgyűlésnek javasolják.

3. A vármegyei utmesterek részére az 1906-ik évtől nyugdíjba be nem számítható 100—100 kor. pótlék és az eddigi 160 kor. lakbér helyett 250 kor. javasoltatik; akik pedig az utmestéri vizsgát eredményesen végzik, azoknak 1400 kor. törzsfizetést és 2 izben 100—100 kor. ötödéves korpótlékot javasol a bizottság. Ellátási pótlékot nappalra 2 kor., egész napra 4 koronát.

Az utiátalányra nézve javasolja a bizottság, hogy az eddigi módon adassék ki, de az elszigetelt kiépített utakat csak két hetenként, a többi kiépítettekét hetenként, a kiépítetleneket havonként tartoznak bejárni. Az utiátalány kiszámításánál a megtett ut hossza — tehát a nem törvényhatósági ut is beszámíttatik.

4. Az utkaparók összes számának 1/4 része 1906-évtől havonta 36 kor., a többi 32 koronát kap havonként. A magasabb osztályba sorozás a szolgálati idő és kifogástalan szolgálattól függ.

Községi ügyek.

Községház felavatási ünnepély. Dunaföldvár ujonnan épült községházának felavatási ünnepélye 1905 július 29-ik napján volt. A szép ünnepély diszközgyűléssel kezdődött, melyen **Csigi István** községi bíró elnökölt, az ünnepi beszédet pedig **Rátkay László** országgyűlési képviselő mondta. A diszközgyűlést a Stefánia-fogadó fényesen kivilágított kerti helyiségében társasvacsera követte, melyen 300 személy vett részt. Jelen voltak a községek képviselői, és a járási intelligencia számos tagja s helybeli lakosok igen sokan. A társas vacsorán felköszöntőt mondtak: **Niefergall Nándor** községi főjegyző a megjelent vendégekre, **Rassovszky Julián**, **Nieritt Béla**, **Bodor György**, **Németh József** kiliti, **Róth Zsigmond**, dr. **Rátkay László**, **Strausz Zsigmond** dr., **Kovács Sebestyen** Endre, **Fördős Géza**, **Biró Imre**, **Csefkó Ferenc** és **Pulay István** a községre, előjárói- és képviselőire, a haza- és királyra. A mulatság a reggeli órákban ért véget. Üdvözlő táviratot küldtek: gróf **Széchenyi Sándor** vármegyei főispán, **Szévald Mór** tamási és **Szentiványi Miklós** völgyeségi járási főszolgabírók, dr. **Lébay Dezső** Radegundból, **Steiner Fülöp** Karlsbadból, **Janosits Károly** szekszárdi és **Linka Károly** faddi jegyzők. A sikerült mulatság a reggeli órákban ért véget.

A simontornyai új községház felavatása. A simontornyai új községház felavatása, amint már jeleztük, f. hó 20-án délelőtt 11 órakor lesz; a tartandó felavatási ünnepélyre, valamint d. u. 1 órakor a nagyvendéglőben rendezendő társasbédre és az 5 órakor kezdődő táncmulatságra diszes meghívót bocsátottak ki.

Nagyszokoly község kérvénye. Nagyszokoly község kérvényt nyújtott be Tolnavármegye törvényhatósági bizottságához, hogy a Felsőiregthől Nagyszokolyon át a fürgedi vasúti állomásig vezető utat vegye fel a törvényhatósági uthálózatba. A község több nyomós érv között felhossa, hogy 267 ígás és 449 kézi napszámmal 24 kilométer, nagyobb részben viczinális utat tart fenn s e mellett 3108 korona utadót fizet. **Junkucz István** bíró és ifjú **Láglér Sándor** jegyző körlevélileg kérte ki a bizottsági tagok pártfogását s Felsőireg nevében **Zrinyi István** bíró és ifjú **Arany Károly** jegyző, **Szemcséd** község nevében pedig **Soos István** h. bíró és **Csornai János** jegyző nyilatkozatban jelentik ki a kérelemhez való hozzájárulásukat.

Fürdői levél.

St. Radegund, 1905 augusztus.

Egy kis hazaárulással kell kezdenem. Istenem, hisz manapság, ha az ember nem hord piros-fehér-zöld kokárdát, vagy ha pecsenyéje mellé nem nemzeti színű „garnirung“-ot eszik, oly hamar keveredik a hazaárulás gyanújába, plane ha nyári szünidejét *külföldi* kóborlással tölti el. De csak a Demagógia elött. Mert az Igazság szemüvegén át nézve egészen másként tűnik fel a dolog. Igenis menjen a magyar a művelt külföldre, tágítsa ott ismeret- és látókörét, gyűjtsön ott sok üdvös impressziót s hasznosítsa azután tapasztalatait itthon. Ez az igazi hazafiság. Mert hogy még mennyire hátra vagyunk kultúra és szorosan vett művészet dolgában a művelt külfölddel szemben, csak akkor tűnik fel igazán a maga rideg valóságában, ha az ember külföldön kóborol.

De állapodjunk meg a mindig zölden viruló Stajerországnál, ahol a fekete rigók és fülemilék az ember lábait elé repülnek a zsemlye-morzsaért, melyet aztán édes dallal hálálnak meg. Itt minden erdőzug, minden bokor egy-egy temploma az isteni természetnek.

Első állomásom **St. Radegund** volt, **Gráz**-tól 2 mérföldnyire, az 1446 m. magas **Schöckel** hegység egyik plateauján elterülő falucska. Az Alpesekek délkeleti láncolatába kapaszkodó e helységnek fő nevezetessége európai hírű vizgyógyintézete, melyet a hatvanas években dr. **Novy Gusztáv**

alapított s mely ma dr. *Ruprich* Gusztáv hazánkfia vezetése alatt áll. A vízgyógyintézet hírnevére eléggé jellemző, hogy fürdővendégei közt vannak olaszok, németek, angolok, francziák, oroszok, szerbek, amerikaiak, sőt egy hindu család is, de — s ezt hangsúlyozni kívánom — a legtöbbje, mondhatnám 70%-a, magyar.

A fürdővendégek névsorát átfutva, ott látjuk honfitársaink közül *Szily* Kálmánt családjával, *Tarnay* Gyula borsodmegyei alispánt, *Sczerbouszky* Szaniszló budapesti tüzoltó főparancsnokot, gróf *Szapáry* Istvánt, *Zeyk* Albertet, *Varga* Ottó történettudósunkat, dr. *Csiky* Viktor egyetemi tanárt, *Pókay* tábornagyot stb., azonkívül egy nagy csomó magyar ügyvédet, orvost, bírót, kik mindannyian üdülést keresnek a radegundi fenyesek közt.

Legyen szabad ezuttal valamit a radegundi viszonyokról is közölnöm.

Eghajlata enyhe subalpin, tehát erősítő, zsongító. Levegője absolute tiszta, ozónús és pormentes. Ez utóbbit főleg annak köszönheti, hogy talaja csillámpala s ez magyarázza meg azt is, hogy erdei utjai a legnagyobb eső után is rögtön felszáradnak. Északról az Alpeselek óriási hegláncolata védi meg, délről és nyugatról hatalmas fenyesek övezik s csak keletről van nyitva a legragyogóbb panorámát nyújtva a természet szépségeiben gyönyörködni tudó szemnek.

Az itt divó gyógy mód egészen saját szerű. *Priesnitz* tanai a maguk eredetiségében kombinálva a modern és tudományos hydrotherapia elveivel jutnak itt érvényre. E mellett a legszigorubbban keresztültvitt diatetikus eljárás főleg az a gyógytényező, mely a fürdők, massage és villanyozás mellett a beteg egyénisége szerint alkalmazásba jön. A szorosán vett gyógyszerek itt a kezeléssel teljesen ki vannak zárva. A víz, a víz és újra a víz az, mely itt minden vonalon érvényesül. A természet is erre predesztinálta. Erdeiben körülbelül *hetven* különböző forrás fakad 4°—12° üde, kristálytiszta ivóvizet adva.

Gyógytényezői közül különösen ki kell emelnem a dr. *Ruprich* főorvos által meghonosított massage-t, mely a szokásos módszerektől teljesen elütő s melynek tanulmányozására számos orvos messze földről keresi fel a kies Radegundot.

Betegei között leginkább az idegbajok, emésztési zavarokban szenvedők és rheumások vannak képviselve, bár nagy számmal vannak a vendégek közt a pusztán üdülést és pihenést keresők is.

Megemlítésre méltó, hogy ez osztrák fürdőhely igazgatósága mily kedves figyelemmel viseltetik a magyarok iránt. Sétányait jelző tábláin a német felírás mellett ott diszeleg a magyar is, sőt egyik legregényesebb sétányát *Szily-völgynek* nevezte el (a már 25 év óta oda járó Szily Kálmánunk neve után.) Olvasótermében majd minden magyar lap feltalálható, hangversenyein pedig sohasem hiányoznak a magyar ének- és zenedarabok. Szóval egész kis magyar világ a zöld Stajer közepén.

Dr. Lévai Dezső.

HIREK.

— **Hirek a törvényszék köréből.** *Selcz* József kir. törvényszéki elnök e hó 15-én tér haza szabadságáról. *Szabó* Gyula kir. törvényszéki bíró, a mostani helyettes elnök e hó 7-én kezdi meg szabadságát. A helyettes elnöki teendőket 15-ig a szabadságáról hazatért *Agoston* István táblai bíró, h. törv. elnök fogja végezni.

— **Az árvaszéki elnök szabadsága.** *Kurcz* Vilmos, Tolnavármegye árvaszéki elnöke 6 heti szabadságon van s szabadságidejét Böleskén tölti. Távollétében *Pap* Gyula h. elnök helyettesíti.

— **A bonyhádi szolgabírói állás.** Báró *Fidh* Elemér, ki a bonyhádi szolgabírói állásra pályázott, a jelöltségtől visszalépett s a 10 iki közgyűlésen betöltendő szolgabírói állások közül egyikre sem pályázik. Így *Becht* Ödön megválasztatása egyhangú lesz.

— **Esküvő.** Ma délután esküszik örök hűséget *Brebóvszky* Elemér szekszárdi főgimn. tornatanár *Chován* Milike kisasszonynak a tótkomlói ág. ev. templomban.

— **Kinevezések.** A m. kir. igazságügyi miniszter *Vass* Antal szekszárdi járásbírói díjnokot, a tamási kir. járásbíróshoz írnokká nevezte ki. — *Parll* Nándor, *Parll* József Tolna község főjegyzőjének fia, a tolnai selyemfonóházhoz gyakornoknak neveztetett ki.

— **A paksi szolgabírói állás.** Mult heti hírnök kiegészítése czéljából megkérítettünk annak a kijelentésére, hogy abban az esetben, ha a megüresedett árvaszéki ülnöki állásra *Bajó* János paksi szolgabírót választják meg, helyére báró *Jeszenszky* Ödön mellett dr. *Hagymássy* Zoltán központi járási helyettes szolgabíró is pályázik.

— **Halálozások.** *Buzás* István kölesdi ev. ref. nyug. kántor-tanító, 1848—49-iki honvédörrmester f. 1905. évi július hó 27-én, életének 75-ik, boldog házasságának 40-ik évében Kölesden elhunyt. Julius hó 29-én délután 2 órakor nagy részvétellel helyezték örök nyugalomra a kölesdi közös protestáns temetőbe. Elhunytát gyászolják: *Buzás* Ida férj. Klein Ferencné, *Buzás* Sándor k. jegyző mint gyermekei. Klein Margit, Klein Ferenc, Klein Pista mint unokái. Klein Ferenc mint veje. *Buzás* József, *Buzás* Ferenc mint testvérei.

Buzás József nyug. törvényszéki írnok folyó évi augusztus hó 3-án, életének 64-ik, boldog házasságának 37-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A beldogulat folyó hó 4-én d. u. 5 órakor helyezték nyugalomra. Halálát neje, született *Véber* Julianna és számos rokona gyászolja.

— **Eljegyzés.** Alsó-szalóki *Krivácsy* Károly, paksi kir. aljárásbíró eljegyezte özv. *Zrinyi* Mihályné szül. *Kindl* Erzsébetet, néhai *Zrinyi* Mihály volt paksi mezőőr özvegyét. Az esküvő Dunaföldváron lesz.

— **Kántor választás — csendőrséggel.** Mint tudósítónk írja, Bátán mozgalmas jelek között ment végbe a kántor választás. 21-en pályáztak erre az állásra, a hívek azonban sehogysem tudtak megegyezni a jelölt személyére nézve s mindinkább elkeseredetté vált a hangulat. A választást e hó 2-án egyházi részről *Pártos* Zsigmond műzsi esperes-plebános ur vezette, de a rend fenntartása végett meg kellett Bátán jelennie *Bajó* Pál központi fősolgabírónak, sőt *Stolczenberg* szekszárdi csendőrhadnagyának is 10 csendőrével. A megbokrosodott választók még a csendőrség jelenlétét sem nagyon respektálták. Valami hatót le kellett közülök tartóztatni. Végre *Szabó* Gyula zamárdi lakost választották meg kántornak, míg osztálytanító *Márton* János bátaszéki tanító lett. Mindenestre az idők jele, ha már a kántorválasztáshoz is csendőrfedezet szükséges.

— **Katonai utóállítás.** A hadkiegészítési kerület parancsnokságok székhelyén havonként tartandó utóállítás a kaposvári parancsnokságnál ma tartatik meg. A központi járásból hadkötelesek ugyan nem, de 4 megvizsgálandó férfi rokon, tényleges szolgálatban álló katonák póttartalékba helyezéseért folyamodó atya és testvér küldetett a sorozáshoz, kiket *Dorogi* István szekszárdi községi előjáró vezetett elő.

— **Tanítóválasztás.** *Alsónánán* ág. ev. kántortanítónak *Fritz* Lipót kiskéri tanót választották meg.

— **Segédjegyzői állás.** A *Regöly* községben üresedésben levő segédjegyzői állásra a tamási járás fősolgabírója augusztus 14-iki lejárattal pályázatot hirdet. Az állás javadalmazása 1000 koronát fizetés és a község háznál egy szobából álló lakás, fűtéssel és világítással.

— **Uj szabályzat a telefon használatára.** A pécsi posta- és távirdaigazgatóság a telefon használatára vonatkozólag a következő rendeletet bocsátotta ki a kir. posta- és távirda hivataloknak. Az időszak (nyári és téli) távbeszélő állomások használati feltételei f. évi július hó 15-től kezdődőleg újra szabályoztatván, mihez tartást végett a kir. hivatalt a következőkről értesitem. Időszak (nyári vagy téli) távbeszélő állomásokért a rendes, vagyis egész éven át üzemben tartott állomásokra megállapított előfizetési (kapcsolási

külterületi) díj megfelelő havi részlete évenként legalább hat hónapon át fizetendő még abban az esetben is, ha az időszaki állomás hat hónapról rövidebb időtartamig marad üzemben. Hat hónapról hosszabb (7—9 havi) időtartamra időszak távbeszélő állomás csak az esetben rendezhető be, ha az állomás bérlője kötelezettséget vállal a meghosszabbított időtartamra esedékes havi díjrészeklet fizetésére. Az előfizető tetszés szerint állapíthatja meg azon hónapot, melynek elejétől kezdve időszak (téli vagy nyári) távbeszélő állomását üzembe helyeztetni kívánja. Egyebekben az időszak (nyári és téli) állomásokra is mindenben érvényes határozatok kötelezők. Nem érinti a jelen rendelet a „Tudnivalók“ VIII. kiadása 61. pontjának azon határozatát, melynél fogva törvényhatósági távbeszélő hálózatokban, az időszak (téli vagy nyári) állomás előfizetője a lakásán berendezendő s a m. kir. kincstár tulajdonát képező nyári (téli) állomás felszerelésével járó költségeket viselni és az e czimen felmerülő, továbbá az állomás jókarban tartásával járó költségek megváltása fejében előlegesen s mindenkorra 60 koronával hozzájárulni köteles.

— **A bécsi erős kéz.** A bécsi erős kez nem csak áldatlan politikai helyzetünkben érezzük mi szekszárdiak, különösen *Obernig* Károly vendéglős egy jó barátja és személyzete, na meg rendőreink is, hanem valóságban is rájuk sujtott az a kéz esütőrtök este. *Mayer* Tivadar és *Rayatter* Betti bécsi utazók a nagy hőség után betértek egy kis frissítőre a „Magyar Király“-ba és ott, nem hiába lévén pohár ügynökök, szorgalmasan forgatták is a sörös és boros poharakat. Mikor azonban fizetésre került a sor, igen sokalták a fejenkénti hozzájárulást (quotát). Szóváltásra került a dolog, amelyből egy kis parázs dulakodás fejlődött ki. A harcából a bécsiek kerültek ki győzedelmesen, úgy hogy a rend helyreállítására odaérkezett rendőrökkel is birokra keltek. Ezek azonban dicsőséggel megvédték a magyar becületet, és ráadásul bekisérték őket a község házához, feljelentvén egyúttal az erős férfit és amazont: hatóság elleni erőszakért is.

— **Könyöradomány gyűjtési engedély.** A vármegye alispánja *Hörnyéki* Lőrincz szekszárdi és *Edelényi* Péter ócsényi lakosoknak augusztus 1-től október 1-éig terjedő két havi időtartamra, Tolnavármegye területére érvényes könyöradomány gyűjtési engedélyt adott.

— **Tankötelesek statisztikája.** Lapunk mult számában közöltük volt, hogy Szekszárdon, a jövő 1905—906. tanévre összeirt tankötelesek száma 3343. — Ez a szám nem — és a tankötelezettség fokozata szerint következőképp oszlik meg: fiuk: óvodaköteles (3—5 éves) és pedig otthon gondozásban részesülő 304, gondozásban nem részesülő 120, mindennapi iskolaköteles (6—11 éves) 834, ismétlő iskolaköteles, (12—14 éves) tanoncz 47, nem tanoncz 320, 15 éven felüli iparos vagy kereskedő tanoncz 79, a fiuk összes száma tehát 1704, — leányok: óvodaköteles (3—5 éves) és pedig otthon gondozásban részesülő 300, gondozásban nem részesülő 180, mindennapi iskolaköteles (6—11 éves) 844, ismétlő iskolaköteles (12—14 éves) tanoncz 1, nem tanoncz 385, 15 éven felüli iparos vagy kereskedő tanoncz 1, a leányok összes száma tehát 1639. A tankötelesek száma a mult évi 3313 gyermekkel szemben 30 szaporodást mutat s megdönti azon véleményét, hogy a leány általában több van mint fiu, mert ime a kimutatás szerint a fiuk 65-el vannak többben.

— **Megperelt község.** *Réber* Mihály szekszárdi lakos fazekas mester, aki a június 18, 19-iki nagy eső alkalmával, a séd kiöntése folytán károsult, a szekszárdi kir. járásbíróshoz előtt pert indított Szekszárd község és a szekszárd bátai dunavédgát társulat ellen s keresetében 250 kor. kártérítést követel. A bíróság ez ügyben augusztus 25-ére tüzte ki a tárgyalást.

— **Szerencsétlenség a czirkuszban.** A jelenleg Dunaföldváron időző *Keller* Zsigmond féle jőnévű czirkuszban szerencsétlenség történt. Folyó évi július 27-én az esti előadás alkalmával légtornászati mutatványok is voltak. A nagyszerű erómutatványok közben

történt, hogy egyik légtornász alatt az öt fentartó szij, régiségénél fogva elszakadt s a légtornász fejével lefelé a földre zuhant. Szerencsére az esés nem nagy magasságból történt s így halállal nem végződött ugyan, de minden valószínűség szerint nagyobb belső sérüléseket okozott.

— **A tolvaj szolgáló.** Vidák Alajost, az újságolvasók körében nagy népszerűségnek örvendő újságíró 44 korona értékű csapás érte. Ugyanis szolgálója a závodi illetőségű Tillmann Anna, amíg ők odavoltak, bemászott az ablakon, felfeszítette a szekrényt és kiszedvén tartalmát, 44 koronát s több ruhaneműt — megszökött. Eltekintve attól, hogy a szegény embernek keserves keresménye volt az a pénz, az az ironia benne, hogy azt ingyen — »újságolja.«

— **Buzaégés.** Forster István tabódi nagybirtokos pusztáján e hó 2-án a még learatatlan buzából, mintegy 30 kat. holdnyi terület leégett. A béreseket szántás által akarták a tűz tovább terjedését megakadályozni, de az ökrök is majd ott égtek. Végre egy kukorica tábla gátolta meg a tűz tovább terjedését.

— **Dunába fult fia.** Pelsőczy Kovács István zenész, dunaföldvári lakos 13 éves László nevű fia, Dunaföldváron, f. é. július 31-én fürdés közben a Dunába fult. Holttestét még nem fogták ki.

— **Vigyázzunk a gyújtóra.** Ebben a rendkívüli szárazságban mindenkit óva intünk, hogy a gyújtóra vigyázzon, mert egyetlen elejtett szál gyújtó tűkre tehet bá kit is. A héten történt Szekszárdon, hogy egy földműves gazda kocsiával a városon kívül fekvő szőlőjén hajtott keresztül. A kocsikerék a valamelyik rakodó által véletlenül elejtett gyújtón ment keresztül s a gyufa abban a pillanatban lángot vetett és közel a már összerakott kazalhoz, a földön szétszórt gabnászalakat meggyújtotta s mire észrevették, már majd belekapott a kazalba. Micsoda nagy veszedelem támadhat a pipázók gondatlansága miatt. Igen tanácsos, hogy a gabonás asztalok körül egyáltalán senki se pipázzék, de még gyújtót se hordozzon a zsebében.

— **Eltűnt egyén.** Özv. Végh Istvánné szül. Piszter Erzsé 63 éves pinceszeli illetőségű nő onnan, ismeretlen helyre távozott. Körözik.

— **Tűz Dunaföldváron.** Dunaföldváron mult hó 22-én délután 1 órakor tűz ütött ki, a mely a lakosság közt az aznap uralkodó szél és szárazság miatt óriási rémületet keltett. A tüzeset bent a községben történt özv. Schranf Mártonné és Horváth Pöczi Ádám dunaföldvári lakosok telkén, valószínűleg gyermekek gyufával való játéka következtében. A tüzoltóság minden lehető megtett a tűz elfojtására és továbbterjedésének megakadályozására, a mi részben sikerült is, mert csak egy ház égett le s a közel fekvő szomszédos nádtetes házak a szél és szárazság daczára önfeláldozó munkásságuk folytán meg lettek mentve.

— **Ügyetlen kerékpáros.** Peitler János a „Szekszárd Szálló“ házi szolgálója mult hó 31-én felültette kerékpárjára Benkő János 13 éves pinzerfiút; de alig indultak el, a kaszinó előtt mindketten lefordultak s a pinzerfiú oly szerencsétlenül esett, hogy lábát törte.

— **A legszebb sport a fényképezés!** A fényképezéshez szükséges gépek és lemezek, valamint vegyszerek igen nagy választékban kaphatók Árva J. könyv- és papírkereskedésében Szekszárdon. Ugyanott gramophonok és phonographok csekély havi részletfizetésre kaphatók. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

— **Merész tolvaj.** Krähling János mucsfai lakos a mult szerdán tartott zombai vásáron két bonyhádi tájfajta tinót árult. A szép jószágoknak csakhamar akadt is vevője s Krähling ott hagyva tinóit, elballagott hogy — amint ez már a rend okáért szokás — a marhaleveleket a vevő nevére átírassa. Amig azonban oda járt, valami merész tolvaj ellopta a tinóit. A megkárosított ember kérelmére a bonyhádi főszolgabíró az ellopott állatok után elrendelte a nyomozást.

— **Szurkálás Dunaföldváron.** Egy időre megszűntek a Dunaföldváron azelőtt nagyon

elharapódzott szurkálási esetek. Most azonban az iparossegédek vették elő a fényes bicikált, hogy társ a társa vérében pirosra fesse azt. Folyó évi július hó 27-én éjjel Révész János asztalos, Révész Lajos késes segéd s Révész József késes segéd dunaföldvári lakosok Bakró Nagy József késes segédet szurkálták össze. A szerencsétlen ember fején kapott három súlyosabb sebet s vértől borítva esett a földre. Életben létehez az orvosok reményt fűznek.

— **Szerencsétlenség a cséplőgépnél.** Büleskén 1905 aug. 2-án a cséplőgép Sallai József lábát elszakította. Sallai elvérézés folytán meghalt.

— **Tolvaj cseléd.** Özv. Pap Antalné bonyhádi urnő hónapok óta tapasztalta, hogy ruhájában levő tárczájából pénz hiányzik. — Mult hó 27-én egyszerre 120 koronát lopott ki cselédje, Magyarevics Juli. A csendőrségnek hosszas vallatás után bevallotta a leány, hogy a pénzeket ő lopta el és egy részét elvásárolta, a többi pedig anyjának adta.

Borszék.

Ha Székelyföldön jársz — fenyvesek aljában —
Hol tündértől népes ragyogó világ van,
Megejt híres vízű Borszéknek forrása,
Mely már Atillát is vendégül traktálta.
Itt pedig Tolnában, bikavér honában,
Borivóktól népes, venyigés világ van,
Melynek lángborából — ha megtelek gyönggyel
A magyar néplélek őseréje tör fel . . .

Csak borszéki vizet igyunk hát ily borral:
Magyar virtust nevel, életkedvet forral . . .

VIDÉK.

A tolnai új községház. A tolnai új községház építése ismét megakadt. A kőművesek sztrájkolnak. A héten az építő bizottság, a vállalkozóval élén, tárgyalást folytatott a munkások vezetőivel, de eredménytelenül. Az építész 3 kor. 60 fillértől 4 kor. 40 fill. napi bért hajlandó fizetni, — természetesen érdem szerint; míg a kőművesek 4 korona legkevesebb napi bért követelnek, mely 4 kor. 40 fillérig menne fel — Ugy tudjuk, hogy az építő mester vidékről fog hozni munkásokat.

Muzeum, közintézetek ügyei.

Ajándékok a muzeumnak. Özv. Téry Emilné 3 drb bronzkarpercezet, 1 bronzhorogot, 1 tüt, 4 drb mészbetetes edényt, 57 drb üvegyöngyöt, 1 népvándorlaskori agyagedényt, 1 kelta vaskardot, 23 drb kelta bronzot és borostyánt, 39 drb kőkori agyagyöngyöt, 15 drb agyagkupot, 12 drb csontot, 30 drb állati fogat, 11 drb edénytöredéket, 2 római agyagedényt, 1 bosnyák kardot, 1 sarkantyut, 2 zablát, 14 drb vastárgyat, 14 drb rézgyűrűt, 2 könyvet és 40 érmet; — a belügyminiszterium 84 drb könyvet ajándékozott a muzeumnak.

Egyletek és társulatok.

A simontornyai járás jegyzői egyletének közgyűlése.

Röviden megemlékeztünk már a simontornyai járás jegyzői egyletének közgyűléséről, tudva azonban, hogy az egyletek belső munkássága csak úgy válik igazán gyümölcsözővé, ha mennél szélesebb körben tudomást szereznek róla, a hozzánk beküldött jegyzőkönyvet, általánosabb érdekű részében itt közöljük:

Jegyzőkönyv

felvétel Gyöngyösön 1905. évi július hó 17-én a simontornyai járás jegyzői egyletének rendes közgyűlésében.

Jelen voltak: Ludvig József elnök,

Bereck István alelnök, Györe Pál pénztárnok, Nagy József, Grünwald János, Várkonyi Imre, Pesthy József, Rupperth Henrik, Balog János, Welther Dániel, Glökner János, Ritter Béla, Schád Vilmos, Hesz Lajos, Klimes Antal rendes tagok, Körtvélyessy László mint vendég és Oravszky László egyleti jegyző.

A gyengélkedő elnök helyett Bereck István alelnök a közgyűlést megnyitván, jegyzőkönyv hitelesítőül felkéri Várkonyi Imre és Balogh János egyleti tagokat s napirend előtt megemlékezik Ludvig József egyli. elnök és Oravszky László egyli. jegyző 10 éves működéséről. Ezután az egyleti jegyző felolvassa az elnök nagy szabású jelentését, amely első részében felsorolván a tagdíj hátralékok behajtása iránt tett többszörös intézkedést, Döring Frigyes udvari jegyző huzamos idő óta tartó betegségeéről, továbbá Várkonyi Imre volt simontornyai adóügyi jegyzőnek gyönki jegyzővé s Grelinger József segédjegyzőnek az ott megüresedett állásra történt megválasztásáról is megemlékezik, további részében pedig a következő közérdekű intézkedésekről számol be:

Tisztelt közgyűlés!

Az 1903. évi július hó 19-én Gyöngyösön megtartott tiszti értekezleten nyert megbízásból kifolyólag összeállítottunk néhányat azok közül a minta lapok közül, melyeknek szövegét és formáját miniszteri rendelet vagy szabályrendelet nem szabja meg. A mult évi jelentésemben megemlékeztem azokról a nehézségekről, melyekkel a mintalapok összeállítása körül találkoztunk s mivel azokat a nehézségeket leküzdeni nem tudtuk, — a gyűjtemény sem lehet minden várakozást kielégítő.

Mégis figyelmet érdemelnek a hagyatéki leltárak beküldéséhez való jelentések, — hiteles telekkönyvi másolatok iránti felszólítás, ennek eredménytelensége esetén a sürgetés, — főszolgabírói határozatok kihirdetéséről felvett jegyzőkönyvek mintalapja.

Megfeleltem továbbá t. közgyűlés az illetőséget szerzett és vesztett egyének nyilvántartásának évenként leendő betérjesztése, — valamint a községi közmunkára és az ebadóra vonatkozó lajstromoknak egy-egy példányban való készítése iránt adott közgyűlési utasításoknak, amennyiben az elsőre vonatkozó előterjesztést főszolgabíró urhoz, — a másodikra vonatkozót pedig alispán urhoz fölterjesztettem. A kihágási büntetés-pénzek kezeléséről, nyilvántartásáról, az elkobzott és gazdátlan jószágok értékesítéséből befolyó összegek nyilvántartásáról, kezeléséről és elszámolásáról szóló 127000/903. számú belügyminiszteri rendelet egyöntetű értelmezésének kedvéért november hó 5-én főszolgabíró urnál tiszti értekezlet összehívását kérelmeztem.

Egyesületi jegyzőnk pedig elkészítette a marhák egészségi állapotának a marhalevélen való igazolása körül mutatkozó képtelenség megszüntetését célzó kérvényt, mely a legközelebbi tiszti értekezleten fog tárgyalatni.

Dűlőre jutott tovább a község-jegyzői fizetések tényleges kiegészítésének kérdése is.

A törvényben megszabott előmunkálatok befejezése után a vármegye törvényhatósági bizottsága f. évi márczius hó 30-án megtartott évi rendes közgyűlésében foglalkozott a dologgal s 194/3765. szám alatt hozott határozatában a vármegye területén élő jegyzők illetményeit megállapította.

A határozat mellé csatolt főkimutatások közül a simontornyai járásra vonatkozó főkimutatás szerint e járás területén a jegyzői állások szerint csoportosított 24 község közül 4 községnél kizárólag tisztán a község terhére egészített ki a fizetés. (1. Pálfa, 2. Sárszentlőrinc, 3. Szakadát, 4. Varsád) 1 községnél részben az állam, részben a község terhére (Nagyszékely) 18 községben az állam terhére történt a fizetés kiegészítése. (1. Diósberény, 2. Felsőnána, 3. Görbőbecska, 4. Gyöngy, 5. Hőgyész, 6. Kalaznó, 7. Keszőhidegkut, 8. Kety, 9. Kisszékely, 10. Kistormás, 11. Kölesd, 12. Mizla, 13. Murga, 14. Simontornya, 15. Szárazd, 16. Tolnanémedi, 17. Udvari, 18. Uzdorjád) 1

közsegnél pedig fizetés kiegészítés szüksége nem mutatkozott. (Medina.)

Magasabb javadalmazás folytán korpótlékra nincs igénye 1 jegyzőnek (Klimes). Ugyancsak kedvezőbb javadalmazásnál fogva csonka korpótlékot húz 2 jegyző, (Medina, Simontornya). Teljes korpótlék jár 7 jegyzőnek, 15 éves szolgálatnak megfelelően húz 4 jegyző, 10 éves szolgálatnak megfelelően húz 9 jegyző, nem húz korpótlékot a szolgálati idő elégtelensége folytán 7 jegyző. Hogy a mutatkozó járandóságok mikor fognak utalványoztatni és ez utalványozás az elmúlt 1904. évre, avagy az 1904. év elejétől a folyó év közepéig terjedő hatálylalt történi-e, — ezt a kérdést a különféle feltevések közt még homály fűdi.

Lehetséges, hogy a kiegészítés dolgában hozott törvényhatósági bizottsági határozatot a kiegészítéssel megterhelt községek felebbezésének elintézése késlelteti, — de része lehet az ügy elhúzódásában a fennálló zavaros politikai viszonyoknak is.

Es valószínű, hogy az utóbbi feltevés áll, mert a vármegye területén, — a kiegészítéssel csak 7 község lett megterhelve, 88 községben pedig a kiegészítés az állam terhére esik.

Nem jelenthetek t. közgyűlés kedvezőbbet a nyugdíjaztatásunkra vonatkozó szabályrendelet sorsáról sem.

A változó viszonyokkal számoló és mult évi szeptember hó 14-én megtartott rendkívüli közgyűlésünkben tárgyalt szabályrendelet tervezet a nyugdíj alapjául szolgáló fizetésbe, a törvény értelmében járó kiegészítést, a korpótlékot és a személyi pótlék gyanánt meghagyott anyakönyvvezetői tiszteletdíjat is felvette, míg ellenben a törvény végrehajtása iránt kiadott utasítást kísérő belügyminiszeri rendelet szerint (Rend. tára 1904. évfolyam 853.854. lap) a jegyzők nyugdíja tekintetében a törvény az eddigi helyzeten nem változtatott, vagyis nem intézkedett az iránt, hogy az illetmények javításával a nyugdíjak emelkedése is együtt járjon. A vármegye közönségére bizta, hogy a mennyiben a rendelkezésre álló anyagi eszközök megengedik a vármegyei szabályrendelet módosításával megfelelően rendelkezzenek és a magasabb nyugdíjak kellő fedezéséről gondoskodják, oly formán, hogy ezen összeget, mely a vármegyei alkalmazottak illetményeinek az 1904. évi X. t. cz. által történt rendezése folytán különféle alapok és a vármegyei pótdók felszabadulásával rendelkezésükre fog maradni, részben a jegyzői nyugdíj alapok rendezésére fordíthatják mindaddig, míg a jegyzői nyugdíjak ügye véglegesen rendezhető lesz.

Vármegyénk törvényhatósági bizottsága eddigelé abban a kérdésben nem nyilatkozott s ebből kifolyólag a szabályrendelet sem nyerhetett jóváhagyást, De a jegyzők sem tettek kezdeményező lépést a vármegyei szabályrendelet módosítása iránt.

Választmányunk határozata és alispán urtól a mult hó 25-én vett szóbeli felszólítás alapján megkerestem a vármegyei község jegyzői egyesület elnökét, hogy nyújtson be kérvényt a vármegyei törvényhatósági bizottsághoz ez iránt, hogy az illetmények javulásával a magasabb nyugdíjak kellő fedezéséről a vármegye közönsége a miniszeri rendeletben kijelölt módon, szabályrendeletének módosításával gondoskodják, mivel a jövőbeli nyugdíjaztatások alkalmával, az érdekeltek ebbeli igényeiket érvényesíteni fogják.

A jegyzői magánmunkálatokról szóló szabályrendelet azonban a vármegye törvényhatósági bizottságának mult évi szeptember hó 15-én tartott közgyűlésében tárgyalatott s a belügyminiszer ur 22858/905. számú határozatával jóvá is hagyatott.

A jelentésem szerkesztése közben megjelent 59718/II. c. számú belügyminiszeri körendelet szerint az 1894. évi 33. t. cikket módosító, 1904. évi 36. t. cikknek, folyó évi július hó 1-ére tervezett életbeléptetése a kormányválság megoldatlan volta miatt, mint-hogy elmarad, ennek következtében az a szervezeti változás sem következett be, a melyre való tekintettel a községi és körjegyzők, valamint a segédjegyzők illetményeinek rendezésére az 1905. évre szükséges összeg kimutatásáról a törvényhatósági bizottság,

őszi rendes közgyűlésében gondoskodni tartozik ugyan, de annak utalványozása az 1905. évben nem történhetik meg, hanem mindenben az az állapot marad fenn, amely 1904. évben, vagyis az 1904. évi XI. t. cz. életbe léptetésének első átmeneti évében volt.

Es ez a körülmény anyagi hátrányos természetén kívül különösen azért sajnálatos, mert az anyakönyvvezetés lelket ölő mai módjának elhuzódását vonja maga után.

Az alispáni hivataltól szerzett értesülés sem is összeegyezik azzal a rendelkezéssel és habár a fizetések 1904. évi kiegészítéséhez szükséges összeg a szekszárdi m. kir. adóhivatalnál utalványozva van is, az egyéni utalványozást a miniszterium a közgyűlési határozat felsőbb jóváhagyásáig függőben tartani rendelte.

Ösztöndíj alapunk létesítéséről, kezeléséről és felhasználásáról szóló szabályzatunk 15. §. alá foglalt rendelkezés szerint mindaddig, míg az ösztöndíj alapot létesítő, 1898. évi 3. számú közgyűlési határozatban kijelölt 5 év le nem járt, sem ösztöndíjak, sem segélyek ki nem oszthatók.

Es minthogy az alapot megalkotó határozatban kijelölt 5 év, a mult év végével lejárt, kérem a t. közgyűlést határozzon a felett, hogy az alapszabályokban megjelölt működését megakarja-e már a jövő évben kezdeni?

Ezzel kapcsolatban jelentem a tiszt. közgyűlésnek, hogy az elmúlt évben a járás területén kötött tüzbiztosítások után a Foncière pesti biztosító intézet székesfehérvári főügynöksége 24 kor. 80 fillért, a gyönki takarékpénztár igazgatósága pedig 20 koronát, a tolnanémédei községi hitelszövetkezet *Oravszky* László igazgatósági elnöke útján 5 koronát juttatott kezemhez ösztöndíj alapunk gazdagodására.

Ifj. *Tóth* Andorné volt egyesületi kartársunk özvegyének pedig utalványoztam a mult évi szeptember hó 14-én tartott rendkívüli közgyűlésünkben a házi pénztárból megszavazott 40 koronás segélyt, amelyet 146/904. szám alatt iktatott levele szerint közönséggel kézhez vett.

Igazán, nehezemre esik bejelenteni, hogy *Schultheisz* Henrik keszöhidegkúti kartársunk egyesületünket ellökte magától és abból kilépett.

Kilépésének az az oka, hogy egyesületünk több ízben leszavazta abbéli indítványát, hogy az egyesületi közgyűlések mindenkor az egyesület székhelyén, Gyönkön tartassanak.

De az egyleti jogokat az egész világon az alkotmányos jogok tekintetében fennálló formák szerint gyakorolják, mely alól az egyesület tagjai sem vonhatják ki magukat másként, mint az egyesületből való kilépéssel.

Ezt meg is tette s vele egyesületünk egy komoly férfival lett szegényebb.

Végre jelentem, hogy a mai közgyűlésre kitűzött tárgyakat június hó 23-án Gyönkön megtartott választmányi ülésünkön előkészítettük.

Megvizsgáltuk ugyanakkor az egyesületünk házi pénztáráról, valamint az ösztöndíj alapról vezetett 1904. évi számadásokat s azok szerint a házi pénztárnál: a) készpénzben 189 kor. 67 fillér, b) követelésbeli hátralékban 78 kor. Az ösztöndíj alapnál: a) készpénzben 1951 kor. 76 fill., b) tőke követelésben 70 kor. mutatkozik.

Mindezeknek utána kérem a t. közgyűlést, hogy jelentésem tudomásul vétele esetén szíveskedjék felhatalmazást adni az iránt, hogy a Foncière pesti biztosító intézet, a gyönki takarékpénztár, a tolnanémédei községi hitelszövetkezet adományait megköszönhessek, szíveskedjék továbbá határozni az iránt is, hogy ösztöndíjalapunk az alapszabályokban megjelölt működését megkezdheti-e?

S végül kérem határozatilag kimondani, hogy egyesületünk 5 évnél fiatalabb tagjaira az ösztöndíj alap javára eső tartozásuk hátralékos része, a jövőben belépő tagokra nézve pedig az évi részletes fizetési kötelezettség mellett egy összegben irathassék elő a tartozás. Kelt Nagyszékelyben, 1905. évi július hó 7-én. Tisztelettel *Ludvig József* s. k. egyl. elnök.

1. Az elnöki jelentést a közgyűlés he-

lyesléssel tudomásul veszi; a Foncière biztosító intézet, a gyönki takarékpénztár és a tolnanémédei községi hitelszövetkezet újabb, az ösztöndíj alapra tett adományait megköszöni; az ösztöndíj alapnak az alapszabályokban megjelölt működési kezdetét bizonytalan időre elhalasztja, hogy ezen idő alatt is az alap növekedhessék, végül kimondja, hogy az egyesületnek 5 évnél fiatalabb tagjaira az ösztöndíjalap javára eső tartozásuk hátralékos része, a jövőben belépő tagokra nézve pedig az évi részletes fizetési kötelezettsége mellett egy összegben irattassék elő tartozás.

Olvastatott a választmány javaslata, amely szerint az egyesületi pénztár 1904. évi számadása jóváhagyandó lenne.

Közgyűlés az egyesületi pénztár 1904. évi számadását 245 kor. 68 fillér bevétellel, 56 kor. 01 fill. kiadással, 189 kor. 67 fillér készpénz és takarékpénztári betéttel, 78 kor. követelésbeli hátralékkal elfogadja, az egyleti pénztárnokát a szokott óvások fenntartása mellett, a további felelősség alól felmenti, a hátralékok sürgős behajtására az elnököt felkéri; *Klein* Endre 2 koronás hátralékát leírni határozza.

3. Olvastatott a választmány az egyesületi ösztöndíj alap 1904. évi számadását jóvágyó javaslata.

A közgyűlés ezen számadást 2052 kor. 16 fillér bevétellel, 100 kor. 40 fill. kiadással, 1951 kor. 76 fill. készpénz és takarékpénztári betét maradvánnyal, 70 korona követelésbeli hátralékkal jóváhagyja s egyleti pénztárnokot a további felelősség alól a szokott óvások fenntartása mellett felmenti, hátralékok sürgős behajtását kimondja s *Klein* Endre 2 koronás hátralékát törli.

4. A választmány által megállapított és az egyleti tagokról szóló 1905. évre érvényes névjegyzéket a közgyűlés elfogadja.

Schultheisz Henrik kilépését sajnálatos tudomásul veszi s őt 1906. évtől kezdve az egyesület tagjai sorából törli, azonban az elnököt felkéri, hogy az egyesületnek ezen érdemes tagját belépésre kérni szíveskedjék. *Körtvélyessy* Lászlót személyes jelentkezése alapján az egyesületi tagok sorába felveszi. A tagok összes száma: a) tiszteletbeli 4, b) rendes 32. Összesen 36.

5. Időközben beérkezett tárgyak és indítványok nincsenek.

6. A jövő közgyűlés helyéül jelentkezés alapján Sárszentlőrinc község tüzetett ki. Több tárgy nem lévén alelnök a közgyűlést berekeszti. Kmf.

Oravszky László.
egyleti jegyző.

TANÜGYI HIREK.

Korpótlékok. A vallás- és közoktatásügyi miniszer az apáti ág. ev. tanító I. és II. évötödös korpótlékául évi 200 korona, — a *bölcskei* és *bonyhádi* izraelita tanítók I-ső évötödös korpótlékául egyenként évi 100 korona államsegélyt utalványozott.

MULATSÁGOK.

Tüzoltómultság. A tolnai önkéntes tüzoltó egyesület 1905. évi augusztus hó 6-án a „Japán“-vendéglő kerthelyiségében táncmultságot rendez. Belépti díj személyenként 80 fillér.

Multság a tolnai Kossuth szobor javára. A tolnai ifjuság által f. évi július hó 30-án, a tolnai Kossuth-szobor alap javára rendezett táncmultság minden tekintetben kitünően sikerült. A megjelent nagy számú közönség alig fért el a »Fehér ló«-szálló tágas kerthelyiségében. A zenét *Garay* Lajos zenekara szolgáltatta.

Multság. A „Paksi Iparos Olvasókör“ folyó évi augusztus hó 20-án az ipartestület házában nyári multságot tart díjtekézzel, sétazenével, halpaprikással egybekötve. Délután 3—6 óráig díjtekésés, 6—8 óráig sétazene, 8 órakor halvacSORA. Belépti díj nincs. A halvacSORÁN egy teríték ára 1 kor. 60 fillér.

G A Z D A S Á G.

A mucsil csapadékmérő állomás statisztikai kimutatása egy évi észleléséről, vagyis 1904. aug. 1-től 1905. július végeig. Az állomás geogr. hosszúsága 36°13' földrajzi hosszúság. Az állomás geogr. szélessége 46°26' földrajzi hosszúság. Magassága a tenger színe felett 167 méter. Az egyévi csapadék mennyisége 604,7 mm. Esik átlag az évet számítva egy napra 1,6 mm. Legtöbb csapadék volt május hóban, 109,9 mm. Legkevesebb februárban, 4,8 mm. Egy napi csapadék legtöbb volt május 23-án, 33,2 mm. Az évi csapadékos napok száma 128 nap. Ebből tisztán esős nap volt 110 nap. Havas napok száma 18 nap. Zivataros napok száma 33 nap. A hóréteg legmagasabb volt nov. 27-én, 6,5 cm. A múlt évinél kevesebb 95,6 mm.

Kardos Ferencz
észlelő.

Szerkesztői üzenetek.

Tisztelettel kérjük lapunk barátait, hogy nekünk szívesen küldjék legkésőbb szerdán estig, vagy csütörtökön délig szíveskedjenek hozzánk juttatni, mert az utolsó órában érkezett közlemények elhelyezése mindég nagy gondot okoz, rendszeren kisebb közleményeink, híreink esnek áldozatul, a mi pedig a lap élénkességét hátráltatja, de nyomdai késedelmet is okoz.

S. Imre társasköri elnök úrnak Tamási. Becses sorából szívesen konstatáljuk, hogy vármegyénk alispánja, a f. hó 17-én Tamásiban meg-ejtett főszolgabírói hivatalvizsgálatkor a legkifogástalanabb rendet és pontosságot találta. Kétségünk sem volt erről, de hát csak olyan dolgot írhatunk meg lapunkban amelyről értesülésünk van. Mi tudunk a vizsgálatról, de az eredményről az ön leveléből értesültünk csupán. Nem utólagos helyreigazítást, de előzetes értesítést kérünk tehát, így nem lesz oka felszólalásra. Egyébként köszönjük az értesítést.

O—y L. úrnak T. Némedi. A névsort jövő számban közöljük.

NYILTTÉR.*

A Gazdák Biztosító Szövetkezete az alábbi „Nyilatkozat” közlésére kérte fel lapunkat, minthogy a szövetkezet ellen Fisch Jakab bátai lakos helytelen információk alapján többek jelenlétében támadást intézett.

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kijelentem, hogy azon kifejezéseket, melyeket a Gazdák Biztosító Szövetkezetéről a több tanu által aláírt könyv adatai szerint állítólag tettem, félreértésből eredők. Sajnálom, hogy ily kifejezésekre ragadtattam magamat és miután meggyőződtem, hogy ezen nyilatkozataim nem felelnek meg a valóságnak, a Gazdák Biztosító Szövetkezetétől ezennel bocsánatot kérek.

Kelt Bába, 1905. július 18-án.

Varga János s. k. Fisch Jakab s. k.
kis bírő.

Sütő Mihály s. k.
tanuk.

* E rovatban közölttekért felelősséget nem vállal a Szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

238 szám.
v. 1905.

Árverési hirdetmény.

Alólírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi cs. kir. kereskedelmi bíróság 1904. évi C. V. 64/4 számú végzése által Löwy Mór bécsi bej. cég végrehajtató javára **özv. Stern Joachimné kereskedő paksi lakos ellen** 326 kor. 80 fill. tőke ennek 1903. év október hó 2 napjától számítandó 6 % kamatai és eddig összesen 91 kor. 84 fill. per és végrehajtási költség és megkísérlett árverési követelés és netán még felmerülő egyéb költségek végett

elrendelt a kielégítési végrehajtás foganatosítása alkalmával bíróságilag lefoglalt és 880 kor. — fill.-re becsült különféle színű és minőségű kangarn szövetek egész végekben nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a paksi kir. járásbíró 1904. évi V. 65/7 számú kiküldést rendelő végzése folytán Paks községben a község házában a hova a fenti áruk átszállítandók leendő eszközésére **1905. évi aug. hó 8-ik napjának délelőtti 9 1/2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak. A netáni elsőbbségi igénylők pedig felhívattak, hogy jogaikat az elébb idézett t.-cz. 111. és 112. §. szabályán érvényesítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiízetendő.

Kelt Paks, 1905. évi július hó 24. napján.

Dr. Parragh Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Egy jó házból való fiu

tanonczul

főlvétetik **Báter János könyvnyomdájában.**

1130. sz.
1905.

2437 szám.
tk. 1905.

Árverési hirdetményi kivonat.

A paksi kir. bíróság, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a Paksvidéki Takarékpénztár végrehajtónak javára **Krempl József paksi lakos végrehajtást szenvedő ellen** 2000 kor. s jár. iránt indított végrehajtási ügyében a szekszárdi kir. törvényszék területén levő, a paksi kir. bírósághoz tartozó a n. paksi 5016 sz. tjkvben foglalt 583 hrsz. 779 népsz. ház a Vödör utcában 656 kor. — a n. paksi 1102. sz. tjkvben 7928/a hrsz. a. felvett szőlő a Homokerdőben 710 kor. kikiáltási árban a végrh. törv. 156. §-a értelmében egészben **1905. évi augusztus hó 14-ik napján d. e. 10 órakor** ezen kir. bíróság tkvi irattárban megtartandó árverésen az alábbi feltételek mellett el fog adatni.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10 %-át bánatpénz fejében letenni s vevő a vétetárt 3 egyenlő részletben a dunaföldvári kir. adóhivatalnál 6 % kamattal lefizetni köteles s végre, hogy a megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt alulírt tkvi hatóságnál és Paks község előjáróságánál megtekinthetők.

Paks, 1905. június 15-én.

Szentpétery,
kir. bírő.

Gyulaj község előjáróságától.

Bérbeadási hirdetmény.

Gyulaj község előjárósága a községi képviselőtestületnek 17/rkgy. 1905. sz. alatt hozott határozata alapján ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező

**32 kat. hold 718 □-öl szántóföld (három tagban)
és 6 kat. hold 1202 □-öl rét (egy tagban)**

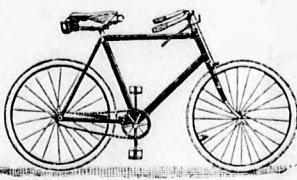
folyó évi augusztus hó 27-én délelőtt 11 órakor nyilvános szóbeli árverésen 6 egymást követő évre 1905 szeptember 1-től bérbeadni fog. Az árverési feltételek Gyulaj község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Gyulajon, 1905 július 26.

Kiss Pál
jegyző.

2—2

Kiss Antal
bíró.

A világhírű **STYRIA**

és Demokrata kerékpárokat

mélyen leszállított áron, kedvező részletfizetésre adjuk el **két évi jótállással.**

Puch-motorkerékpárokat,

melyek lecsatolható mellékkocsival teljesen pótolják az automobilt.

Kerékpáralkatrészeket és az elismert kiváló minőségű **Reit-hoffer kerékpárgummikat** a legolcsóbb versenyképes áron szállítjuk.

Nagy javító műhely.

Ne mulassza el tőlünk árjegyzéket kérni, mert meggyőződést szerez előnyös árainkról.

Müller Testvérek mehanikusok 5—26

varrógép, kerékpár nagyraktára **SZEKSZÁRD, Garay-tér.**

Pénzkölesön!

Házakra, földbirtokokra I., II. helyre olesó feltételek mellett, valamint személyhitelt kezes nélkül is 200 koronától feljebb mindenféle állásu egyénnek 4 korona havi törlesztésre gyorsan és olesón közvetít eöskői Várady Lajos Budapest, Kerepesi-ut 62. — Bővebb felvilágosítással azonnal szolgálók válaszbélyeg ellenében.
2-52

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes itásban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodabátása ellenszenvenessé teszi az iszákosságnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömegre fiatal embert a jó utra és szerencséséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.
10-52

INGYEN PRÓBA 569. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, lev.-lapok 10 fillérre bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 569),
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Mit igyunk?

Bort és vizet, de csakis

BORSZÉKI GYÓGY-BORVIZET

amely a legegészségesebb és legkellemesebb üdítő ital talán az egész világon!

Kincses Erdély adja, de egész hazánk büszkesége ez a kellemes összetételű víz, amely kivívta a külföld bámulatát is.

Fájdalom, a szállítás okozta nehézségek miatt eddig csak jó drágán volt beszerezhető, így a nagyközönség az értéktelenebb, de olesó kulforrások vizét kapkodta, vagy pedig mesterséges vizet ivott.

De most a borvizek királya elfoglalja megillető helyét.

Hallatlan olcsó árak, óriási kedvezmény, — ihatja ur, szegény!

Egyedüli főelárusító vidékünkön

Kiss Pál paksi fűszerkereskedő,

aki azonban ebből a pompás üdítő italból minden nagyobb községben állandó raktárt létesít.

Igyunk hát borszéli!

1 ⁴ / ₁₀ literes palaczk	1 literes palaczk	1/2 literes palaczk
48 fillér.	40 fillér.	30 fillér.

A régi árnál majdnem felényivel olcsóbb!
Vendéglősöknek és nagyban vásárlóknak még nagyobb kedvezmény. Az üres palaczkokat az elárusítók visszavásárolják!

Szekszárdi főeladás: **Ferdinánd Antal és fainál.** Tolnán **Trutzer S. és Társa,** Dunaszentgyörgyön **Kálmán Dániel,** Dunaföldváron **Schwendtner Ferencz** fűszerkereskedőknél.

2-52

Izléses és olesó nyomtatványokat

szállít a
legrövidebb
idő alatt

BÁTER JÁNOS könyvnyomdája **SZEKSZÁRDON.**

Bachschtz Károly áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utca Mayer-ház.

16-20

Tisztelettel értesitem Szekszárd és vidéke közönségét, hogy a raktárra érkezett új cikkek mesés olesó áron lesznek elárusítva.

Grenadin batiszt mosó női blouse 1.50 frt. — Selyem luszter alsó jouponok minden színben 3. — frt. — Selyem pamutból kötött gyermekfuszokni, legjobb mosó, 22 kr.-tól. — Selyem pamutból kötött női harisnyák, legjobb mosó, 45 kr.-tól. — Flor és fildeko női harisnyák, koczkás, petyes, csikos és sima, jó mosó, 60 kr.-tól.

Legdivatosabb és legújabb női napernyők óriási választéka.

Valódi szepesi, rumburgi és batiszt vásznak 4 frt.-tól. — Valódi rumburgi czérna kanavásznak, szintartók, 4.50 frt.-tól. — Óriási választék mosó kretonok és selyem batisztokból, 22 kr.-tól. — Férfi és női divatkelmék bámulatolcsó áron, 120 cm. széles, 49 kr.

Havalye **Nyakkendők!** Selyem regatta **Nyakkendők!** Selyem magánkötő
29 kr. 37 kr. 50 kr.

Szines férfi kézelők, francia katon, párja 10 kr.

Egyedüli főraktár: Utazó bőröndök, kézi kofferek és koupe kosarakban. — Állandó nagy raktár gyermekjátékokban és gyermekkocsiban.

Valódi! Singer-varrógépek 10 évi jótállással 23 frt. Valódi! Specialista férfi és női sérv- és haskötők és minden néven nevezendő különlegességekben. — Férfi, női és gyermekcipők gyári raktára.

A tisztelt vevőközönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel **Bachschtz Károly.**